

બાળમેળા માર્ગદર્શિકા, વલસાડ

સને-2017/18

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિગત	પે.નં
1	લેખનના સહભાગીઓ	2 થી 3
2	ધો ૧ થી ૫ આનંદદાયી બાળમેળો	4
3	પ્રસ્તાવના	5
4	પ્રવૃત્તિના નામનું લીસ્ટ	6
5	પ્રવૃત્તિ વિગતવાર	7 થી 19
6	ધોરણ ૬ થી ૮ જીવન કૌશલ્ય આધારિત બાળમેળો	20
7	પ્રસ્તાવના	21
8	પ્રવૃત્તિનું લીસ્ટ	22
9	પ્રવૃત્તિ વિગતવાર	23 થી 45
10	‘બાળમેળા નો કલરવ’- લિ.નિકેતાબેન તુષારભાઈ પટેલ (માતુનીયા પ્રા.શાળા, તા-કપરાડા)	46
11	ગણિત મેળો (Metric Mela)	47 થી 49
12	બાળામેળાની પ્રવૃત્તિઓની ઝાંખી કરાવતા ફોટો	50 થી 52

બાળમેળો માર્ગદર્શિકા,ડાયટ વલસાડ

લેખનના સહભાગીઓ

સને -2017/18

ક્રમ	શિક્ષકનું નામ	શાળાનું નામ	વિ.નોંધ
1	પટેલ ઈલાબેન વસંતલાલ	ખડકી પ્રા.શાળા, પારડી	તજજ્ઞ
2	બ્રાહ્મણ ભરતભાઈ કે	વેલપરવા પ્રા.શાળા,પારડી	તજજ્ઞ
3	ભાવસાર કૃપાબેન અનિલકુમાર	ભટેલી નવાપુરા પ્રા.શાળા, વલસાડ	તજજ્ઞ
4	પ્રજાપતિ મિત્તલબેન જશવંતભાઈ	ધગડમાળ પ્રા.શાળા,પારડી	તજજ્ઞ
5	પટેલ તુષારભાઈ નટવરભાઈ	નાનાવાઘછીપા મુખ્ય પ્રા.શાળા, પારડી	તજજ્ઞ
6	પટેલ નિકેતાબેન તુષારભાઈ	માતુનિયા પ્રા.શાળા, કપરાડા	તજજ્ઞ
7	પુરાણી અર્પિતાબેન જગદીશચન્દ્ર	આસમા મુખ્ય શાળા,પારડી	-
8	પટેલ રીટાબેન ખુશાલભાઈ	ખાંડા પ્રા.શાળા, ધરમપુર	-
9	પટેલ કલાવતીબેન કેશવભાઈ	પલસાણા પ્રા.શાળા, પારડી	-
10	પટેલ ઈશ્વરલાલ મોહનભાઈ	સરોણ પ્રા.શાળા	-
11	પટેલ રમેશભાઈ રવજીભાઈ	બુનિયાદી વિદ્યામંદિર વાંકલ	-
12	રોહિત વિનોદકુમાર મગનલાલ	ભોમા પારડી	-
13	પટેલ પ્રશાંતકુમાર કાંતિલાલ	કરજુન પ્રા.શાળા, કપરાડા	-
14	લુહાર રમેશકુમાર મફાભાઈ	આવધા પ્રા.શાળા, ધરમપુર	-
15	પટેલ લતાબેન રમણલાલ	સંસ્કાર કેન્દ્રશાળા,મોટાવાઘછીપા,પારડી	-
16	ટોલ શીતલબેન સુમનભાઈ	સંજાણ બંદર પ્રા.શાળા, ઉમરગામ	-
17	પટેલ મુક્તિબેન ઠાકોરભાઈ	તરમોડા ખટીલવાડા પ્રા.શાળા	-
18	પટેલ હિરલબેન રતીલાલ	ચાવ પ્રા.શાળા, કપરાડા	-
19	દેસાઈ બાબુભાઈ વાલાભાઈ	વેરીભવાડા પ્રા.શાળા, કપરાડા	-
20	પટેલ પરેશભાઈ ધનસુખભાઈ	બારોલીયા પ્રા.શાળા, ધરમપુર	-
21	ગુજોર દિનેશભાઈ નીલાભાઈ	વરવઠ પ્રા.શાળા, કપરાડા	-
22	ત્રેરાઈ સેજલબેન જયેશભાઈ	વિરક્ષેત પ્રા.શાળા, કપરાડા	-

23	ગઢવી કુલદીપકુમાર ડી	દહીખેડ પ્રા.શાળા, કપરાડા	-
24	પટેલ ભાવિન બળવંતભાઈ	રાબડી પ્રા.શાળા, પારડી	-
25	ટોલે અશ્વિનકુમાર ચિમનલાલ	દેગામ પ્રા.શાળા, વાપી	-
26	પટેલ વિનોદભાઈ મદારભાઈ	ઉમરસાડી માછેવાડ પ્રા.શાળા, પારડી	-
27	ભંડારી કિનલબેન બિપિનભાઈ	નવેરા મુખ્ય પ્રા.શાળા	-
28	પટેલ ડિમ્પલબેન કાંતિલાલ	પરવાસા ધનખાઈ વર્ગ શાળા, પારડી	-
29	પટેલ હેતલબેન કાનજીભાઈ	ગુજરાતી કન્યા શાળા, ઉમરગામ	-
30	પટેલ અંકિતાબેન દિનેશભાઈ	તલવાડા પ્રા.શાળા	-
31	પટેલ સિમતાબેન બચુભાઈ	તુંબ વેલરપાડા પ્રા.શાળા	-
32	ઠાકોર હિનાબેન ભાણાભાઈ	બોપી કેન્દ્ર શાળા, ધરમપુર	-
33	પટેલ વિભુતિબેન અનિલકુમાર	પરીયા મુખ્ય પ્રા.શાળા	-
34	પટેલ દિપ્તીબેન પ્રમોદભાઈ	સલવાવ મુખ્ય શાળા, વાપી	-
35	ગુપ્તા અશ્વિનભાઈ નંદલાલ	સલવાવ મુખ્ય શાળા, વાપી	-
36	ભોયા જમશુભાઈ લાલીયાભાઈ	સુથારપાડા પ્રા.શાળા, કપરાડા	-
37	પટેલ કેજલ રામુભાઈ	ઓરવાડ પ્રા.શાળા	-
38	પટેલ મીતાબેન મોહનભાઈ	સુખેશ મુખ્ય પ્રા.શાળા, પારડી	-
39	વૈષ્ણવ સત્યમકુમાર નિર્મળદાસ	વટાર પ્રા.શાળા, વાપી	-
40	પટેલ અમુલ.બી	કુંતા મુખ્ય શાળા, વાપી	-
41	પટેલ અરૂણાબેન રમણભાઈ	પરીઆ બરવાડી પ્રા.શાળા, પારડી	-
42	ઠાકોર અલકાબેન રમણભાઈ	કૃષિ ઉદ્યોગ મુખ્ય શાળા ડુંગરા, વાપી	-
43	પટેલ શિલ્પાબેન જગુભાઈ	પારીઆ કરણ ફ પ્રા.શાળા, પારડી	-
44	મિસ્ત્રી કુંજલબેન આર	વિરક્ષેત પ્રા.શાળા, કપરાડા	-
45	દેસાઈ ભાવનાબેન ભગવાનજી	દશવાડા પ્રા.શાળા	-
46	પટેલ સુધાબેન દુર્લભભાઈ	સુખેશ મુખ્ય પ્રા.શાળા, પારડી	-
47	ગોસ્વામી વિરલકુમાર આઈ	કેળવણી પ. ફ. પ્રા.શાળા, ધરમપુર	-
48	પટેલ અશોકકુમાર એસ	તરમાલીયા પારસી ફ. પ્રા. શાળા, પારડી	-
49	કોઠારી શોભાનાબેન કે	પી.એચ.ક્યૂ પ્રા.શાળા, વલસાડ	-
50	પટેલ અનસૂયાબેન બી	નાનકાપાડા પ્રા.શાળા, ઉમરગામ	-

આનંદદાયી બાળમેળો

ધો ૧ થી ૫

પ્રસ્તાવના:-

લીલોતરીની ચાદર ઓઢને આછા-પાતળા તડકાના કિરણોનો તાજ પહેરી, પ્રકૃતિના ખોળે સુંદર ઝરણાં અને દરિયાઈ મિત્રતા સાથે રમત-રમત વલસાડ જિલ્લાને મન મુકીને કુદરતે સૌંદર્ય બક્ષ્યું છે જેની ચારેય દિશાઓ ઝગમગતા તારલાની જેમ વન વિસ્તારની શણગાર સજેલી સ્ત્રીની જેમ શોભતી હોય તેવા આપણા વલસાડ જિલ્લાની લોકબોલી અને સંસ્કૃતિની આછી ઝૂલક તો નિહાળી.....

પણ, કુદરતનાં જ બીજા સ્વરૂપ ‘બાળક’ના આનંદ અને વિકાસની વાતોને પ્રગતિના પંથે દોરવાનું આગોતરું પગલું એટલે બાળમેળો.

‘બાળમેળો’ એ શબ્દ આજે ગુજરાતની ગલીએ ગલીએ આવેલી પ્રાથમિક શાળાના બાળકો માટે જાણે આનંદદાયી અને પ્રકૃતિમય શિક્ષણનો પર્યાય બની ગયો છે.

બાળકના શારીરિક અને માનસિક વિકાસનું જેટલું મહત્વ છે તેથી વિશેષ મહત્વ છે તેના જીવનના વિકાસનું જીવનના વિકાસની કેળવણી માટેના ઉત્તમ માધ્યમો છે જીવન કૌશલ્યો...

બાળકમાં રહેલી શક્તિઓને પારખવાનું અને તેના ધ્વારા જીવનના ઉત્તમ વિકાસ માટે પુરતી તક પૂરી પાડવાનું ઉત્તમ સ્થાન એટલે જીવન કૌશલ્ય આધારિત બાળમેળો

જીવન કૌશલ્ય શિક્ષણ એટલે જીવનમાં આગળ વધવા માટે સફળ, સુખમય, શાંતિમય, અને સ્વસ્થ જીવન ઘડતર માટે અને સતત વિકાસશીલ રહેવા માટે જરૂરી એવા કૌશલ્યો જીવન શૈલીમાં ઉતારતું શિક્ષણ...

જીવન કૌશલ્યો એટલે એવા કૌશલ્યો કે બાળકમાં રહેલી શક્તિઓ, આવડતો કે જે બાળકને રોજિંદા જીવનના પડકારો હકારાત્મકતાથી ઝીલવા અને દૈનિક જીવનની જરૂરીયાતોને કુશળતાપૂર્વક પૂર્ણ કરવા માટે સક્ષમ બનાવે છે.

વિચાર કરીએ.....

વિકાસ કરીએ.....

કૌશલ્યો ઓળખી.....

બાળકને કંચન કરીએ...

ધોરણ ૧ થી ૫ બાળમેળાની પ્રવૃત્તિ

1. ચિત્રકામ વિચાર લેખન.
2. કાગળકામ.
3. ચીટકકામ.
4. માટીકામ
5. છાપકામ
6. રંગપૂરણી
7. એક મિનિટ ગેઈમ શો
8. લીંબુ શરબત બનાવવું
9. અભિનયગીત
10. ક્રીએટીવ આર્ટ
11. ચિત્રકામ
12. સાથિયામાં રંગપૂરણી
13. વેશભુષા
14. ફેશન શો
15. ૩ માંથી દિવેટ બનાવવી
16. ગણિત ગમ્મત
17. પપેટ શો
18. જાદુઈ નગરી
19. હાસ્ય દરબાર

ચિત્ર વિચાર લેખન

પ્રસ્તાવના :-

અભ્યાસથી દૂર ભાગતા બાળકોને અભ્યાસની પ્રક્રિયામાં જોડવા માટે ચિત્ર વિચાર લેખન પ્રવૃત્તિ ખૂબ ઉપયોગી છે.

હેતુ :-

- ♦ ચિત્ર દ્વારા બાળકોનું લેખન, વાંચન સુધરે. ♦ જાતે વિચાર કરતા થાય. ♦ વાક્યો ગોઠવતા શીખે.
- ♦ પોતે બનાવેલા વાક્યો જાહેરમાં બોલતાં શીખે. ♦ પોતાના લેખનને અસરકારક બનાવતાં શીખે. ♦ શબ્દભંડોળ વધે. ♦ નૈતિક હિંમત કેળવાય. ♦ ચિત્ર વિચાર દ્વારા બાળકો લેખન તેમજ અભ્યાસમાં પણ સુધારો થાય.

પદ્ધતિ :-

સૌ પ્રથમ શરૂઆતમાં ચિત્રવાર્તા દ્વારા રસમય શિક્ષણ આપવામાં આવ્યું. પ્રવૃત્તિલક્ષી શિક્ષણ બનાવવામાં આવ્યું. શરૂઆતમાં બાળકોને જુદા-જુદા ચિત્રો આપવામાં આવતાં. બાળકોને ચિત્રોનું અવલોકન કરવાની સૂચના આપવામાં આવતી. ધીમે-ધીમે બાળકો પોતાને આપવામાં આવતા ચિત્રોનું વર્ણન કરતાં થયાં.

શરૂઆતમાં બાળકો શબ્દો બોલાતા કર્યા. ત્યારબાદ બાળકો શબ્દો પરથી વાક્યો બનાવતા શીખ્યા. વાક્યો પરથી ફકરા બનાવતા શીખ્યા. ચર્ચા કરી ચિત્રો દોરવામાં આવતાં ચિત્ર જોઈ તેના વિશે લેખન કરતા થયા. કક્ષા અનુરૂપ ચિત્ર પરથી શબ્દો, વાક્યો, ફકરો લખતાં થયાં.

ફલશ્રુતિ :-

- ચિત્રો જોઈને વિચાર કરતા થયા. • ચિત્રોના આધારે શબ્દ બોલતા થયા. • શબ્દ વિચારીને લેખનમાં ઝડપ આવી. • ચિત્રનું અવલોકન કરતા થયા. • મોટાભાગનાં બાળકો વાંચન, લેખન કરતા થયા.

પ્રતિભાવો :-

- ૧) બાળકોને ચિત્ર દોરીને લેખન કરવાની મઝા આવી. ૨) બાળકોમાં શિક્ષણપ્રત્યેનો ઉત્સાહ વધતો જોવા-મળ્યો.

કાગળકામ

પ્રસ્તાવના :-

આજના આધુનિક યુગમાં જુદી-જુદી ટેકનોલોજીને કારણે ભાત-ભાતની ચીજવસ્તુઓ બહોળા પ્રમાણમાં મળી રહે છે. પરંતુ, હસ્તકળાનો વ્યાપ હજુ પણ તે જ છે. હાથથી બનાવેલ, કાગળનો ઉપયોગ કરી બનાવેલ વસ્તુઓ સાચવી પણ શકાય છે. ઉપરાંત, કાગળમાંથી બનાવેલ જુદી-જુદી સુશોભન માટે ઉપયોગી છે. આમ, બાળમેળા અંતર્ગત કાગળકામ ની પ્રવૃત્તિ ખૂબ જ ઉપયોગી છે.

હેતુઓ :-

♦ ચોકસાઈનાં ગુણો વિકસે.♦ એકાગ્રતાનો વિકાસ કરી શકાય.♦ સ્વચ્છતાનાં ગુણો વિકસે.♦ પોતાના કામ પ્રત્યે સજાગ બને.♦ દરેક વિદ્યાર્થીઓ(બાળકો) પ્રવૃત્તિશીલ બને.

સાધનસામગ્રી :-

૧) રંગીન કાગળો, સાદા કાગળો(ર) કાતર(૩) ફેવિકોલ(૪) સ્કેચપેન

પદ્ધતિ :-

→ રંગીન કાગળોમાંથી જુદા-જુદા ભૌમિતિક આકારો કાપો.→ આ આકારોને પોતપોતાની રીતે ઉપરનીચે, આગળ પાછળ જોડી એક સાદા કાગળ પર સમગ્ર ચિત્ર ઊભું કરવું. જેને સ્કેચપેનની મદદથી બોર્ડર, ડિઝાઈન કરી સુશોભિત કરવું.→ રંગીન કાગળોની ગડીઓ કરી તેમાં વિવિધ ડિઝાઈનો કાપી તોરણો બનાવવા, ફૂલ બનાવવી, ફૂલ બનાવવું.→ રંગીન કાગળોમાંથી સાદડી, સૂપડું, ટોપલી, માછલી, પર્સ, ફૂલદાની, રીંગરીંગ, ABCDનાં કેટલાક અક્ષરો, ફૂતરાનું મોં, ટેબલ, ફોટોફ્રેમ વગેરે જેવી ચીજવસ્તુઓનું નિર્માણ કરવું.

ફલિતાર્થ :-

૧) બાળકમાં સ્વચ્છતા અને ચોકસાઈના ગુણ વિકાસ પામ્યા.૨) પોતાના કાર્ય પ્રત્યે સજાગ બન્યા.

પ્રતિભાવ :-

SMCનાં સભ્ય દ્વારા, બાળકોએ કરેલ કાગળકામ ની પ્રવૃત્તિ માટે ખૂબ જ આવકાર મળ્યો. તેમના દ્વારા આવતા વર્ષે રંગીનકાગળો પોતે લાવી આપી બાળકોએ તેનો જ ઉપયોગ કરશે એવી જાહેરાત કરી.

ચીટકકામ

પ્રસ્તાવના :-

આધુનિક યુગમાં ઘણી વસ્તુઓ નકામી બનીને કચરાનો ઢગલો થાય છે તેનો યોગ્ય ઉપયોગ કરવાથી સોનામાં સુંગધ ભળી જાય તેવા આકર્ષક નમુના બનાવી શકાય છે.

પદ્ધતિ :-

સૌ પ્રથમ બાળકોને ટુકડી મુજબ ચીટકકામ વિશે પૂર્વતૈયારી રૂપે સમજ આપવામાં આવી. ત્યારબાદ જુદીજુદી વસ્તુઓને કાગળ પર ચોટાંડી અવનવા આકારો બનાવી શકાય તેની સમજ આપવામાં આવી. ત્યારબાદ તૂટેલી બંગડીનાં કાચ લાવવા જાણ કરવામાં આવ્યા. જેને યોગ્ય રીતે ગોઠવી તેમાંથી વિવિધ આકારો, પક્ષીઓનાં ચિત્ર બનાવી શકાય તેની સમજ આપી. બાળકોને તૂટેલી બંગડીમાંથી મોર બનાવવા જાણ કરી.

હેતુઓ :-

♦ જિજ્ઞાસાવૃત્તિનો વિકાસ થાય.♦ સ્વજાગૃતિ અને સભાનતા કેળવાય.♦ સામૂહિક ભાવનાનો વિકાસ થાય.

સાધનસામગ્રી :-

ચાંદલા, રૂ, ટીલડી, આઈસ્ક્રીમની ચમચી, થર્મોકોલના દાણા, કાગળના રૂચા, પેપર કંટીગ્સ, દિવાસળીની સળી, આભલા, ઝીંક

પદ્ધતિ :-

→ રૂ નો ઉપયોગ કરી સસલુ, વાંદળ, વગેરેનું ચિત્ર ઉપસાવવામાં આવ્યું.→ ફોક, શાકભાજી, ફળો વગેરેના ચિત્રમાં ટીલડી અને આભલાનો ઉપયોગ કરી વિવિધ નમુના બનાવવામાં આવ્યા.

ફલિતાર્થ :-

• બાળકોમાં રહેલી તર્કશક્તિનો વિકાસ • બાળકોમાં ભૌમિતિક આકારો બનાવતા શીખે. • કાગળમાંથી નવી નવી વસ્તુઓ બનાવે.

માટીકામ

પ્રસ્તાવના :-

‘ સર્જન ’ કરવાની કળા એ દરેક બાળકોમાં હોય જ છે. પરંતુ એ સર્જનાત્મકતા બહાર કાઢવી અને દુનિયા સમક્ષ ‘ માટીકામ ’ જેવી પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા પ્રસ્તુત કરી શકાય છે. બાળકોને માટીમાં રમવું ખૂબ જ ગમે છે અને એ જ માટી એમની સર્જનાત્મકતા વધારવા નિખારવા માટે ખૂબ જ મહત્વનો ભાગ ભજવે છે.

હેતુઓ :-

♦ ભીનીમાટીના સ્પર્શ નો આનંદ માણે ♦ જીવનમાં શ્રમનું મહત્વ સમજે છે. ♦ કલ્પના શક્તિ – સર્જનશક્તિ વિકસે છે. ♦ સહભાગીદારીતા વધે છે. ♦ આંખ અને આંગળીઓનું સાંમજસ્ય કેળવાય છે. ♦ હસ્તકૌશલ્ય વિકસે છે. ♦ આનંદની અનુભૂતિ થાય છે.

સાધનસામગ્રી :-

માટી, કલર, પીછી, સુશોભનની અન્ય વસ્તુઓ

પદ્ધતિ :-

સૌ પ્રથમ બાળકોને ભીની માટીમાંથી કાદવ બનાવી આપીને બાળકોને યોગ્ય પ્રમાણમાં માટી વહેંચી આપવી. બાળકો જૂથવાર/ક્યકિતગત પ્રાણીઓ, પંખીઓ ઘરવપરાશની વસ્તુઓ ફળો, રમકડાં વગેરે વસ્તુઓ બનાવે અને એમાં વિવિધ રંગો અને વસ્તુઓ વડે એને સુશોભન કરે છે.

ફલિતાર્થ :-

માટીકામ જેવી પ્રવૃત્તિઓથી બાળકોની હસ્તકલા વિકસર્શ. આવી પ્રવૃત્તિઓથી બાળક પ્રવૃત્તિના તત્વો સાથે તાદાત્ય સાધશે અને બાળકની કલ્પનાશક્તિ સર્જનશક્તિનો વિકસ થશે. માટીકામ કર્યા બાદ બાળકો પોતાના સર્જન પ્રત્યે અહોભાવ જાગશે અને ઓજાનો આત્મવિશ્વાસ વધશે.

પ્રતિભાવો :-

માટીકામની પ્રવૃત્તિ કરવાની બાળકોને ખૂબ જ મઝા આવી. બાળકોની સર્જનવૃત્તિ એ શાળા સમક્ષ રજુ થઈ. બાળકોમાં રહેલી કલા-વિચાર (કલ્પના) એક વિશિષ્ટ ‘ નમૂના ’ સ્વરૂપે એક આકાર સ્વરૂપે નવ નિર્માણ પામે છે.

છાપકામ

પ્રસ્તાવના :-

છાપકામમાં જુદી-જુદી વસ્તુઓ જેવી કે રૂ, પીંછા, પાન, સિક્કા વગેરેનો ઉપયોગ કરી બાળકો પોતાની સૂઝથી છાપકામ કરી શકે છે. વિવિધ વસ્તુઓ અને અવનવા રંગોના ઉપયોગથી વિવિધ છાપ ઉપસાવી બાળકો ભરપુર આનંદ માણી શકે છે.

હેતુઓ :-

♦ મૂળરંગોમાંથી મિશ્રરંગો બનાવતા શીખે છે.♦ સ્વચ્છતા, ચોકસાઈ જેવા ગુણો વિકસે છે.♦ કલ્પના શક્તિનો વિકાસ થાય છે.♦ હસ્ત કૌશલ્યનો વિકાસ થાય છે.♦ સર્જનનો આનંદ માણે છે.♦ છાપકામની વિવિધ રીતોથી પરિચિત થાય છે.♦ સમૂહભાવના કેળવાય છે.♦ બાળકોની વિચારશક્તિ અને નિષ્ણશક્તિ વધે છે.♦ બાળકોને અભિવ્યક્ત થવાની તક મળે.

ઉપયોગી વસ્તુઓ :-

વોટરકલર, દોરી, રૂ, કાગળના ડૂઆ, શાકભાજીના કટિંગ્સ કરેલા આકારો, પાંદડાં, ફૂલો, અંગૂઠાની છાપ.

પદ્ધતિ :-

બાળકોને સૌપ્રથમ ટુકડીમાં વહેંચવામાં આવ્યા અને તે પ્રમાણે કલર અને છાપકામ માટેની જરૂરી વસ્તુઓ પાન, ભીંડા, રીંગણ, કમરક, બટાકા, સહીપેડ, વિવિધ પાનો, દોરો, કાદા વગેરે ટુકડી પ્રમાણે આપી દેવામાં આવ્યા અને જરૂરી માગદર્શન આપવામાં આવ્યું.

- સુતરાઉના દોરાને વોટરકલરમાં બોળી કાગળમાં મૂકી તેની ભાત ઉપસાવવામાં આવી.
- શાકભાજી જેવા કે બટાટા, ડુંગળી, ભીંડા વગેરેના કટિંગ્સ કરી ભાત પાડવામાં આવી.
- કાગળમાં અંગૂઠા અને આંગળીની છાપ દ્વારા પક્ષી અને પ્રાણીઓના ચિત્ર ઉપસાવવામાં આવ્યાં.
- સિક્કાની છાપ પાડવામાં આવી.
- પાંદડાંની વિવિધ છાપ ઉપસાવી.

ફલિતાર્થ :-

• છાપકામ એ આનંદાચી પ્રવૃત્તિ છે.• આનાથી બાળકોમાં અનેરો ઉત્સાહ જોઈ શકાય છે.• છાપકામથી બાળકોમાં કલ્પના શક્તિનો વિકાસ થાય છે.• બાળકો સમૂહમાં બેસી એકબીજાની સહભાગિતાથી સારી એવી કલાત્મક છાપ ઉપસાવી છાપકામનો ઉત્સાહ માણી શક્યા.• બાળકો પોતાની આગવી શૈલીથી પાંદડા અને ફૂલોની છાપ ઉપસાવી શક્યાં.• બાળકો પોતાની સર્જન શક્તિ દ્વારા વિવિધ પક્ષી અને પ્રાણીઓની છાપ ઉપસાવી શક્યાં.

રંગપૂરણી

પ્રસ્તાવના :-

શિક્ષકનું કામ બાળકોના જીવનમાં રંગ ભરવાનું છે. બાળકોએ કેટલા રંગો જાણ્યા છે અને કેટલા રંગો એવા છે જેની બાળકને સમજ ઓછી હોય છે તે તેવા રંગો વિશે બાળકોને માહિતગાર કરવાનું કામ

એટલે બાળમેળાની અલગ-અલગ પ્રવૃત્તિઓ.

હેતુઓ :-

♦ રંગોની સમજ મળે ♦ વિવિધ નવા રંગોથી પરિચિત થાય. ♦ ઝીણવટથી તેમજ ચોકસાઈથી રંગ પૂરે. ♦ સ્વચ્છતા જાળવે. ♦ બે, ત્રણ રંગો સાથે મળીને મિશ્ર રંગ બનાવી શકે. ♦ રંગનો યોગ્ય ઉપયોગ કરે. ♦ જાતે કાર્ય કર્યાનો આનંદ મેળવે. ♦ સુષુપ્ત શક્તિનો વિકાસ થાય.

પ્રવૃત્તિઓ :-

• પશુ-પક્ષીના ચિત્રમાં રંગ પૂરે. • અક્ષરલેખનમાં રંગ પૂરે. • વિવિધ કુદરતી દ્રશ્યમાં રંગ પૂરે. • રંગોળી રંગ પૂરે. • વિવિધ ધજા તેમજ નકશામાં રંગ પૂરે. • ભૌમિતિક આકારમાં રંગ પૂરે.

સાધનસામગ્રી :-

તૈયાર ચિત્રો, રંગો, કોરા કાગળ, પૂઠું, પેન્સિલ, રબર

રંગપૂરણીની પદ્ધતિ :-

→ સૌપ્રથમ ધો ૧ થી ૩ ના બાળકોને રંગપૂરણી માટે તૈયાર ચિત્રો આપ્યાં. → જેમાં પંખી, પશુઓ તેમજ વિવિધ ફૂલો, આકારો વગેરેના ચિત્રો આપવામાં આવ્યા. → બાળકોને કક્ષા અનુરૂપ મીણીયા કલર તેમજ ચોકિયા કલર, સ્કેચપેન, વોટર કલર આપવામાં આવ્યાં. → ધો ૪ થી ૫ ના બાળકો પોતાની જાતે અક્ષરલેખન, કુદરતી દ્રશ્ય વગેરેના ચિત્ર દોરી જાતે તેમાં એને યોગ્ય રંગો ભરે. → બાળકોએ અલગ-અલગ નકશામાં રંગ પૂર્ણ કરી.

ફલશ્રુતિ :-

• એકબીજા સાથે મૈત્રી ભાવના કેળવાય. • સુષુપ્તશક્તિ વિકસી. • અન્ય રંગો વિશે માહિતી મળી. • કેવી રીતે ઝીણવટભર્યું અને ચોકસાઈથી કામ કરવાની પ્રેરણા મળે. • ભાર વગરના ભણતરનો હેતુ સિધ્ધ થયો.

એક મીનીટ ગેઈમ શો

પ્રસ્તાવના :-

જેવી રીતે દરેક વ્યક્તિના જીવનમાં સમયનું ખુબ જ મહત્વ હોય છે તેવી જ રીતે શાળાના નાના ભુલકાંઓમાં પણ સમયનું મહત્વ સમજાય તેના ભાગ રૂપે આ એક પ્રવૃત્તિ લીધી. આપણે એક મિનિટની કદર નથી કરતાં પરંતુ જ્યારે આ એક મિનિટની ગેઈમ રમાડવામાં આવે છે ત્યારે આ એક મિનિટમાં બાળક કેટલું કરી શકે તેનું તે માપન કરે છે તેથી તેના જીવનમાં તેને એક- એક મિનિટનું મહત્વ સમજાય છે.

હેતુઓ :-

♦ સમયપાલન શીખે ♦ સ્પર્ધાત્મકતા ના ગુણ વીકસે ♦ નવું જણવાની શીખવાની ઈચ્છા રાખે.

પદ્ધતિ :-

→ સૌપ્રથમ તો બાળકોની સંખ્યાને અનુલક્ષીને અલગ- અલગ જુથ બનાવવામાં આવ્યા. → ત્યારબાદ એક મિનિટ ગેમ શો માં જે પ્રવૃત્તિઓ કરવાની હતી એની પ્રારંભિક માહિતી આપવામાં

આવ્યો.→ એક બાળક ને ટાઈમકીપર રાખવામાં આવ્યો. → સૌપ્રથમ શરૂ કરવામાં આવી વાળમાં સ્ટ્રો નાંખવાની પ્રવૃત્તિ → બે-બે બાળકોને બેસાડવામાં આવ્યા. એક મિનિટ સુધી વાળમાં કઢીન્યુ સ્ટ્રો નાંખવાની હતી. એમાં ખરેખર છોકરાઓવને ખુબ જ મઝા આવી કારણ કે એમના વાળમાં સ્ટ્રો ખોસવી મુશ્કેલ હતી.→ ડોલમાં પાવડર વાળુ પાણી બનાવી એમાંથી લખોટી કાઢવી એમાં પણ બે નાની ડોલ મુકી લખોટી નાખી → જે બાળક વધુ લખોટી બહાર કઢે એ વિજેતા→ આ પ્રવૃત્તિ માં પણ બહુ જ મઝા આવી પાવડર વાળુ પાણી હોવથી પગમાં લખોટી આવતી નથી બાળકોએ અલગ-અલગ રીતે ખુબ જ પ્રયત્નો કર્યા→ એક મિનિટમાં સોયમાં દોરો પરોવવો. → બાળકોના ગ્રુપ પ્રમાણે સોપ અને દોરો આપવામાં આવ્યા→ ખરેખર એકદમ સરળ લાગતી આ પ્રવૃત્તિમાં બાળકોને ખુબ જ મુશ્કેલી થઈ.→ બિસ્કીટ ખાવા.→ આ પ્રવૃત્તિમાં પણ બાળકોએ રંગ રાખ્યો પાણી પીધા વગર બિસ્કીટના પેકેટ ખાઈ ગયા→ છેલ્લે આ પ્રવૃત્તિમાંવ બિસ્કીટો પણ ખુટી ગઈ.

લીંબુ શરબત બનાવવું

પ્રસ્તાવના :-

આપણે જાણીએ છીએ કે બાળકોને લીંબુ અને ખટાશની બનાવટો ખૂબ જ ભાવે છે. ઘણાં બાળકોને ખબર હોતી નથી કે તેમાં કઈ કઈ ચીજો કેટલાં પ્રમાણમાં નાંખવી. અંગ્રેજીમાં પણ ‘લેમન જ્યુશ’ કેવી રીતે બનાવવું તે અંગ્રેજીમાં બોલતાં પણ શીખે.

હેતુઓ :-

♦ જાતે બનાવવાનો આનંદ અનુભવે ♦ પ્રમાણ માપથી વાકેફ થાય. ♦ કયાં કયાં રોગોમાં કામ આવે તે જાણે.

પદ્ધતિ :-

એક તપેલીમાં એક લીંબુના બે ટુકડા કરી નિચવો. તેમાં થોડી સાકર(ખાંડ) બે ચમચી નાંખો. એક ઝલાસ પાણી નાંખો. જીરૂ અડધી ચમચી વાટેલું. પા ચમચી સંચળ પાવડર, ૧ ચમચી મીઠું નાંખી મિશ્રણને હલાવો. ગાળીને ઉપયોગ કરો.

ફલિતાર્થ :-

બીજા દિવસે બાળકોએ આખી શાળાના બાળકો માટે લેમન જ્યુશ બનાવ્યું. જાતે બનાવી આનંદની અનુભૂતિ કરી. આ રીતે ધીમે ધીમે અંગ્રેજીમાં બોલાવવાનો પ્રયત્ન ચાલુ છે.

અભિનયગીત

પ્રસ્તાવના :-

પ્રાથમિક શાળાના બાળકોને ભારતની વિશિષ્ટ સંસ્કૃતિ અને કળા એ અભિનય કળા બાળકને મળેલ છે. અને તેમાં પણ અભિનય ગીતો એ બાળકની મનગમતી પ્રવૃત્તિ છે. અને તે બાળક રસ અને રુચિ સાથે મુક્ત બની આનંદ પ્રાપ્ત કરે છે.

હેતુઓ :-

◆ અભિવ્યક્ત થવાની તક મળે છે.◆ ગીત સાથે તેને અનુરૂપ અભિનયજ્ઞાન મળે છે.◆ તાલબદ્ધ રીતે ગાતાં શીખે છે.◆ હૃદયની કેળવણી થાય છે,◆ શરમસંકોચ દૂર થાય છે.◆ ભાષા શિક્ષણ થાય.◆ ગણનકાર્ય થાય છે.◆ હર્ષ અને આનંદની લાગણી અનુભવે.◆ આત્મવિશ્વાસ કેળવાય.◆ શબ્દભંડોળ વધે છે.

પદ્ધતિ :-

બાળકો આનંદ સાથે પ્રવૃત્તિ કરે તે માટે સમય પ્રમાણે ધોરણ ૧ થી ૫ ના બાળકોને અભિનય ગીતો રજૂ કરાવવામાં આવ્યા. ધોરણ-૧ના બાળકોએ પીપુડીવાળાનો તનમનિયો, બાળકો હોલક, ખંજરી, મંજુરાના તાલ સાથે રજૂ કર્યા. ધોરણ-૨ના વિદ્યાર્થીઓએ ચાંદામામાની ગાડીમાં ગીત અભિનય સાથે તાલબદ્ધ રીતે રજૂ કર્યું. ધોરણ-૪ ના બાળકોએ કલેપ ચોર હેન્ડ અંગ્રેજીમાં અભિનયગીત રજૂ કર્યું. આ અભિનયગીતોને વિષયવસ્તુ સાથે સંકળાયેલા હતા. ગીત દ્વારા શું શીખવા મળેલ તેની ચકાસણી પણ કરી.

ફલિતાર્થ :-

• અભિનય કરતા થયા. • વિવિધ ફળોના નામો શીખી શક્યા. • ચોરી ન કરવાના ગુણો કેળવાય છે. • જીવજંતુ વિશે જાણી શક્યા. • અંકોનું જ્ઞાન મેળવતા થયા. • અંગ્રેજીમાં ઉચ્ચારણ કરતા થયા અને સૂચના સમજતા થયા અને હર્ષ અને ઉલ્લાસ સાથે શાળાના ગૃહકાર્યને મહત્વ આપતા થયા.

ફીડબેક :-

૧) બાળકો- ખૂબ આનંદ સાથે રસ સાથે શિક્ષણકાર્ય મળ્યું. ૨) આચાર્ય- બાળકોને આનંદ સાથે અને રસ સાથે શિક્ષણ આપતી ખૂબ જ સરસ પ્રવૃત્તિ થઈ છે.

કીએટીવ આર્ટ

પ્રસ્તાવના :-

સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિનું પરિપ્રેક્ષ્ય ખૂબ જ વિશાળ છે. આ પ્રવૃત્તિમાં અનેકવિધ પેટાપ્રવૃત્તિઓ સમાઈ જાય છે. સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિમાં પેટાપ્રવૃત્તિ તરીકે કીએટીવ આર્ટની પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવી. જેમાં રૂ માંથી ઢીંગલા બનાવવામાં આવ્યા.

હેતુઓ :-

◆ સર્જનાત્મકતાનો વિકાસ થાય.◆ ચોકસાઈ, સ્વચ્છતા જેવા ગુણો વિકસે.◆ હસ્ત કૌશલ્ય ખીલે.◆ કલ્પનાશક્તિનો વિકાસ થાય◆ ધીરજનો ગુણ વિકસે.

પદ્ધતિ :-

સૌપ્રથમ બાળકોને આદર્શ નમૂનો બનાવી રજૂ કરવામાં આવ્યો. બાળકોને રૂ અને રંગીન કાગળ અને નકામા પેપરના કાગળો આપવામાં આવ્યા.

નકામા કાગળો ડૂચો વાળી તેને આકાર આપવામાં આવ્યો. એ આકારમાં રૂ ચોટાડવામાં આવ્યો. રંગીન કાગળમાંથી ટોપી અને વસ્ત્ર બનાવવામાં આવ્યા. ચાંદલા વડે આંખો બનાવવામાં આવી. અને ઢીંગલા તૈયાર . નકામા ટીનો માંથી શૈક્ષણિક ઝુમ્મર બનાવવામાં આવ્યા. બટનનો માળો, ઊનનું

પાંજરુ બનાવવામાં આવ્યા.

ફલિતાર્થ :-

બાળકોની હસ્તકળાનો વિકાસ થયો. સૌંદર્યદ્રષ્ટિ વિકસી. બાળકોએ નવસર્જનનો આનંદ માણ્યો. તેમની જિજ્ઞાસાવૃત્તિ અને સંતોષાઈ.

ચિત્રકામ

પ્રસ્તાવના :-

બાળકના ચંચળ મન પર રહેલ અમીટ છાપ, સ્મૃતિને બાળક કાગળ પર અંકિત કરે. પોતાના મનના વિચારોને કાગળ પર ચિત્ર દ્વારા અભિવ્યક્ત કરતા શીખે માટે બાળમેળામાં ચિત્રકામની પ્રવૃત્તિ જરૂરથી અમે કરાવીએ છીએ.

હેતુઓ :-

◆ કલ્પનાશક્તિ વિકસે.◆ સૌંદર્ય દ્રષ્ટિ વિકસે.◆ પોતાના સર્જનનો આનંદ પ્રાપ્ત કરે.◆ ચોકસાઈ, સ્વચ્છતા જેવા ગુણો વિકસે.◆ આંગળાના સ્નાયુઓ કેળવાય.◆ ક્રિયાશીલ બને.◆ એકાગ્રતા કેળવાય.◆ જાતે રંગ પસંદ કરી પૂરતા શીખે. રંગોનો ખ્યાલ આવે.◆ આકારોનો ખ્યાલ મેળવે.

પદ્ધતિ :-

સૌ પ્રથમ દરેક બાળકને આકારો દોરવા આપીશ. અલગ-અલગ આકારો દોરી. તેમાં રંગપૂર્ણ બાળકો જાતે રંગ પસંદ કરી કલર કરે. સ્વચ્છ ચિત્ર દોરી ચિત્ર તૈયાર કરે. તેમ જ મોટું ચિત્ર દોરી રંગ આકારની બહાર ન જાય તે માટે કાળજી રાખે.

૧) ચોરસ ૨) ત્રિકોણ ૩) વર્તુળ ૪) લંબચોરસ ૫) કુદરતી સૌંદર્ય ૬) મનગમતુ ચિત્ર. એમ વિવિધ ચિત્રો બાળકોએ દોર્યા.

ફલિતાર્થ :-

૧) સ્વચ્છતા રાખતા શીખ્યો. ૨) બાળકો જાતે ચિત્રો દોરી શક્યા.

પ્રતિભાવ :-

બાળકો પોતાના હાથના આંગળાનો ઉપયોગ કરી ચિત્રો દોરી રંગ પૂરી જીવનમાં ઉપયોગી થાય તે જાણવા મળ્યું. બાળકોના ચિત્રોમાં સ્વચ્છતા જોવી મળી. દરેક કલરનો ઉપયોગ કરતા શીખ્યા તે જોવા મળ્યું.બાળક સુંદર ચિત્ર દોરતા શીખ્યા તે જોવા મળ્યું.

સાથિયામાં રંગપૂરણી

પ્રસ્તાવના :-

બાળકોની રહેલી શક્તિઓને પરખવાનું સાધન એટલે સાથિયામાં રંગપૂરણી (રંગોળી) . બાળકોમાં રહેલ કલાત્મક શક્તિને બહાર લાવતી પ્રવૃત્તિ એટલે રંગોળી.

હેતુઓ :-

♦ વિવિધ રંગોનો પરિચય થાય ♦ આગળના સ્નાયુઓ કેળવાય ♦ સર્જનનો આનંદ મળે છે ♦ મિશ્ર રંગ બનાવતા શીખે ♦ સ્વચ્છતા અને ચોક્કસાઈના ગુણ વિકસે ♦ ફૂલો દ્વારા રંગપૂરણી કરતા શીખે

સાધનો :-

૧) કરોટી ૨) રંગો ૩) ચોક ૪) ફુલો

પદ્ધતિ :-

સૌ પ્રથમ બાળકોને ચોક અને દોરી આપી યોગ્ય માપ લઈ સાથિયો બનાવવા કહ્યું બાળકોએ સાથિયો દોર્યો. રંગોમાં કરોટી ભેગી વિવિધ રંગનો ઉપયોગ કરી સાથિયો પૂર્યો. ઘણા વિદ્યાર્થીઓ ફુલો દ્વારા પણ અસાથિયા પૂરણી કરી.

ફલિતાર્થ :-

બાળકો પોતાના સુઝથી આકાર દોરી રંગપૂરણી કરે. બાળકો રંગોનો ઉપયોગ કરતા શીખે.

ફીડબેક :-

રંગપૂરણી કરેલ બાળકો દ્વારા અન્ય બાળકો પણ એમને કલા નિહાળી કંઈક કરવા માટે પ્રેરાઈ .

વેશભુષા

પ્રસ્તાવના:-

પશ્ચિમી કરણનો આંધળા અનુકરણ પાછળ દાંવ રહેલો આજનો ભારતીય નાગરીક પોતાની સંસ્કૃતિમાં ભારતીય ને અને તેના સંસ્કારોને ભુલિ રહ્યો છે ત્યારે બાળકોને પોતાની સંસ્કૃતિ વિશે જાગૃત કરવા અને ભારતીય સંસ્કૃતિનાં દર્શન કરાવવા માટે આ પ્રવૃત્તિ ખુબ જ ઉપયોગી નીવડે તેમ છે.

હેતુઓ :-

♦ બાળકો ભારતીય સંસ્કૃતિ ને જાણતા થાય. ♦ અવનવા પરિધાનથી પરિચિત થાય.

પદ્ધતિ :-

શાળાનાં બાળકોને બે દિવસ અગાધ્ય વેશ ભુષા પ્રદર્શન અંગેની પ્રાથમિક માહિતી આપવામાં આવી. એ અંતર્ગત બાળકોને જુદી -જુદી વેશભુષા વિશે સમજ આપી દરેક બાળકને પોતાની સ્થાનિક સંસ્કૃતિનાં વેશભુષા તથા બાળકો એ જોયેલી અવનવી સંસ્કૃતિનાં વેશભુષા જે બાળકો પોતાની રીતે સરળતાથી મેળવી શકે તેમ હોય તેવા બધા વેશ એકત્રિત કરી બાળક ને પોતાની યોગ્ય લાગે તેવા વેશ પહેરી આવવાનું જણાવવામાં આવ્યું.

ફલિતાર્થ :-

બાળકો ભારતીય સંસ્કૃતિનાં પરિધાનથી પરિચિત થયા.

પ્રતિભાવ :-

૧) બાળકો ઝાંસીની રાણી લક્ષ્મીબાઈ ઐતિહાસિક પાત્રથી પરિચિત થયા. ૨) અત્યાર સુધી વાર્તામાં સાંભળેલી કાલ્પનિક પરીનાં વાસ્તવિક દર્શન કર્યો. ૩) બાળકો પોતાની સ્થાનિક સંસ્કૃતિનાં ભિન્ન ભિન્ન પહેરવેશથી પરિચિત થયા.

ફેશન શો

પ્રસ્તાવના :

બાળકો સ્વયં કુદરતનું નવલુ સર્જન તો છે, સાથે - સાથે તેઓ ભરપૂર સર્જનાત્મકતા અને ઉર્જાથી ભર્યા હોય છે. સર્જનાત્મકતાને ખિલવવાની બાળકો શિક્ષણ સિવાયની માત્ર જરૂર છે.

હેતુ :

- સ્ટેજ ફીયર દૂર થાય. • સર્જનાત્મકતા વિકસે. • કલાત્મકતા વિકસે. • વિવિધ પ્રદેશોની સંસ્કૃતિને સમજે. • આધુનિકતાથી વાકેફ થાય.

કાર્ય પદ્ધતિ :

- સૌ પ્રથમ બાળકોને જાહેરાત કરી ધોરણ પ્રમાણે બાળકો નક્કી કરવામાં આવ્યા. • ત્યારબાદ વિવિધ રાજ્યોના નામની ચિઠ્ઠી બનાવી ઉછાળવામાં આવી. • બાળકોના હાથમાં જે ચિઠ્ઠી આવી એ અંગેની વેશભુષા એમણે નક્કી કરી. • રેમ્પ પટ મ્યુઝિક સાથે વિવિધ રાજ્યોના પોષાકનું પ્રેઝન્ટેશન કર્યું.

ફલિતાર્થ :

- બાળકોમાં ખુબ જ ઉત્સાહ જોવા મળ્યો. • વિવિધ રાજ્યોના પોષાક ઓળખતા થયા તથા એમનો પરિચય કેળવતા થયા. • સ્ટેજ-ફીયર દૂર થયો. • આધુનિકતા સાથે કદમ મિલાવી શક્યા.

૩ માંથી દિવેટ બનાવવ

હેતુઓ :

- નાના પાપે રોજગાર મળે. • ભગવાન અથવા માતાજી ના દિવડા કરવા. • હસ્ત કૌશલ્યનો વિકાસ થાય.

સાધન સામગ્રી :

- રૂ • દૂધ બે ચમચી • વાટકી

કાર્ય પદ્ધતિ :

સૌ પ્રથમ ચોખ્ખી જગ્યા પસંદ કરી કચરો ન લાગે તે રીતે રૂ ને પકડી આંગળીઓના મદદથી વાટ દિવેટ બનાવવામાં આવે છે જો નાના પાપે રોજગાર મળે છે. મંદિર કે કોઈ સ્થાનકમાં ઉપયોગી થાય છે.

ફલશ્રુતિ :

- રોજગાર મળે છે. • હસ્ત કૌશલ્યનો વિકાસ થાય છે. • નાના પાપે રોજગાર મળે છે. મંદિર કે કોઈ સ્થાનક માં ઉપયોગી થાય છે.

ગણિત ગમ્મત

હેતુઓ :

- ગણન કૌશલ્ય વિકસે • તર્ક શક્તિ વિકસે • અવલોકન શક્તિનો વિકાસ થાય.

સાધન સામગ્રી :

- મણકાં • બંગડીના ટુકડા • ચાંદલા • પૂંઠા • પેન • સરવાળા - બાદબાકી કાર્ડ

કાર્ય પદ્ધતિ :

- કાર્ડ પર દર્શાવેલ સંખ્યા સ્થાન કિંમત મણકા ઘોડીમાં મણકા પરોવી સ્થાન કિંમત દર્શાવવી.
- ૧ થી ૧૦ સુધીના અંકોને ચડતા કે ઉતરતા ક્રમમાં બંગડીના ટુકડા કે કોડી વડે ગોઠવણી કરવી.

ફલશ્રુતિ :

- સ્થાન કિંમતની સમજણ વિકસે.
- સરવાળા - બાદબાકી ગમ્મત દ્વારા શીખ્યા.
- ચડતા કે ઉતરતા ક્રમની સંકલ્પના સમજી શક્યા.

પપેટ શો

હેતુઓ :

- બાળકોને ગમ્મત સાથે જ્ઞાન મળે.
- બાળકોની ક્ષતિફલવૃત્તિ સંતોષાય.
- બાળકોએ મેળવેલ જ્ઞાન ચિરંજીવી બનાવી શકાય.

સાધન સામગ્રી :

- મહોરામાસ્ક પપેટ
- ફિંગર પપેટ
- શેડો પપેટ

કાર્ય પદ્ધતિ :

બાળકો જે વાર્તા કે ગીત રજુ કરનાર છે. તેનું પપેટ મોઢા પર અથવા ફિંગર પપેટ હોય તો આંગળીએ કે શરીર ઉપર પહેરીને પોતાની રજુઆત કરી શકાય. માસ્ક પપેટ હોયતો પડદા પાછળ રહીને પપેટ દેખાય તે રીતે રજુઆત કરવી.

ફલશ્રુતિ :

- જોનાર બાળકને ગમ્મત સાથે જ્ઞાન મળ્યું
- આ પ્રવૃત્તિ સૌથી મનોરંજક રહી.

જાદુઈ નગરી

હેતુઓ :

- મનોરંજન પ્રાપ્ત થાય.
- જિજ્ઞાસાવૃત્તિ જાગૃત થાય.
- નિરીક્ષણ શક્તિનો વિકાસ થાય.
- જાદુઈ ઘટના પાછળનું વિજ્ઞાન સમજે.

સાધન સામગ્રી :

- મુળ રંગો • લીંબુના ફુલ • સોય • પાણી ભરેલી ડોલ • મીણબત્તી • કંકુ • કાગળ • વાટકી
- બિલોરી કાચ

કાર્ય પદ્ધતિ :

- મુળ રંગોમાં સફેદ રંગને મિલાવીને મિશ્ર રંગોની સમજ આપી.
- કોરા કાગળમાં મીણબત્તીની જાદુઈ અક્ષર લખી ને આપો તેના પર કંકુનો છંટકાવ કરવાથી જાદુશબ્દ ઉપસી આવે છે.
- બિલોરી કાચથી કાગળ બતાવો.

ફલશ્રુતિ :

- રંગોની મિલાવટથી જિજ્ઞાસા ની પ્રવૃત્તિ થઈ.
- જાદુ પાછળનું વિજ્ઞાન સમજી શક્યા.
- જાદુ પાછળની વૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિકોણ સમજ્યા.

હાસ્ય દરબાર

હેતુઓ :

- બાળકો મુક્ત અભિનય કરતાં શીખે
- નિર્દોષ આનંદ માણે.
- કથન કૌશલ્ય વિકસે.

સાધન સામગ્રી :

- સંદેશ કિડઝ • ઝગમગ • બાળ સુષ્ટિ • ટીવી • કોમ્પ્યુટર

કાર્ય પદ્ધતિ :

વિવિધ ટુચકા કર્યા અને કાર્ટુન ફિલ્મ જોઈ.

ફલશ્રુતિ :

બાળકોનું સ્મરણ અને કથન કૌશલ્ય વિકસ્યું.

વેશભુષા

હેતુઓ :

- વેશભુષા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ પાત્ર સાથે એકાત્મભાવ અનુભવે.
- બાળકો મુક્ત અભિવ્યક્તિ શીખે.
- બાળકો વેશભુષા દ્વારા પાત્રોને જીવંત બનાવે.
- બાળકમાં શરમ – સંકોચન, ક્ષોભ દૂર થાય છે.
- આત્મવિશ્વાસ વધે છે.

સાધન સામગ્રી :

- વિવિધ પાત્રોને અનુરૂપ પહેરવેશ.
- પાત્ર માટે જરૂરી હોય તો મ્હોરા (દા.ત. પ્રાણી, પક્ષીના મ્હોરા)

કાર્યપદ્ધતિ :

- બાળમેળાનાં આ વિભાગમાં ભાગ લીધેલ બાળક જે પાત્ર/વ્યક્તિની વેશભૂષા ભજવવાની હોય તેનો પહેરવેશ પહેરીને અથવા મ્હોરા લગાવીને પાત્રને અનુરૂપ સંવાદ સાથે, હાવભાવ સહિત પાત્રો ભજવ્યા અને મુક્ત મને પાત્રોની રજૂઆત કરી.

ફલશ્રુતિ :

- બાળકો વિવિધ પાત્રો સાથે એકાત્મભાવ અનુભવી શક્યા
- વેશભુષા એ મહાપુરુષો તેમજ અન્ય વિભૂતિઓને સજીવન કરી હતી.
- પ્રેક્ષકોને મનોરંજન સાથે જ્ઞાન/પાત્રની ઓળખ મળી.
- બાળકોની અભિનય ક્ષમતાને વિકાસ થયો. સમાક્ષોભ સંકોચ દૂર થયા.

નોંધ:- ઉપરોક્ત પ્રવૃત્તિઓ માર્ગદર્શન માટે આપેલ છે શાળાની ભૌગોલિક પરિસ્થિતિ પ્રમાણે સ્વયંસૂઝથી અન્ય પ્રવૃત્તિઓ કરાવી શકાય.

Thank You!

જીવન કૌશલ્ય આધારિત બાળમેળો

ધોરણ - 6 થી 8

૬ થી ૮ જીવનકૌશલ્ય આધારિત બાળમેળો.

પ્રસ્તાવના :-

“હર રુહ સે નિકલતી હૈ હવા અપને પૈગામ લેકર
મેં અદબ કરતાં હું, ઈજ્જત કરતા હું,
યહાં મૌજૂદ હર ચહેરે કો અપને લાખ સલામ દેકર”

પથ્થર યુગનાં માનવીથી શરૂ કરી મહામાનવ બનવા પ્રયત્ન કરતાં આજનાં આધુનિક યુગના મનુષ્યનાં ઇતિહાસ તરફ દ્રષ્ટિપાત કરતાં એક હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે પ્રાચીન યુગમાં બળદગાડામાં મુસાફરી કરતો માણસ આજે હવાઈ સફર કરતો થયો છે. તૂટ્યા-ફૂટ્યા ઝૂંપડાઓમાં રહેતો માનવી આજે મહેલોમાં રાચતો થયો છે. પ્રાચીન કાળમાં કાચું માંસ ખાતો માનવી આજે બત્રીસ પકવાન જમતો થયો છે. વૃક્ષની છાલ અને પાંદડા પહેરતો માનવી આજે પશ્ચિમી સંસ્કૃતિનાં જીન્સ પહેરતો થયો છે. કાળામાથાના માનવીએ આટ-આટલી પ્રગતિઓ કરી તેમ છતાં આજે એને માણસ બનવા માટે શાળાઓનાં શરણાર્થી થવું પડ્યું છે.

કોલક નદીનાં ઉદ્દગમ સ્થાન એવા કપરાડા વિસ્તારથી, ધરમપુરનાં ડુંગરો ઓળંગતા ઓળંગતા પારડીના પગથિયા ચડીને પારસીઓના પ્રાર્ભ સ્થાન એવા સંજાણ-ઉમરગામ વિસ્તારનાં યોગ્યતા બતાવતી એવી વિવિધ પ્રવૃત્તિઓનું સંકલન કરીને બાળમેળા તેમજ જીવન કૌશલ્યનાં જી.સી.આર.ટી નાં વિચારને પ્રાધાન્ય આપતું બાળકોનાં જીવનને ખુશીઓથી ભરી દે તેવું અદભૂત પ્રવૃત્તિઓનું સંકલન રજૂ કરતાં અમે સૌ હર્ષની લાગણી અનુભવીએ છીએ. એટલે જ લખવાનું મન થાય.

” કહેવા નથી જીંદગીના ઝખમ અમે તો મનની વાત લખવા આવ્યા છીએ.

જોઈ હશે બધાએ અમાસની રાત પણ અમે તો પૂનમનાં ચાંદ જેવા
બાળમેળાની વાતને લઈએ આવ્યા છીએ.”

બાળકો સ્વયં કુદરતનું નવલું સર્જન તો છે જ સાથે-સાથે તેઓ ભરપુર સર્જનાત્મકતા અને ઉર્જાથી હર્યા-ભર્યા હોય છે. જરૂર છે માત્ર તેમની સર્જન શક્તિને યોગ્ય દિશામાં વાળીને પ્રવાહિત કરવાની તથા એમની થનગનતી ઉર્જાને મોકળું મેદાન આપવાની જો આ મોકળા મેદાનમાં બાળક પા-પા પગલી ભરે તો તેની સર્જનાત્મકતા તરફ ડગ ભરવાનું શરૂ કરી દે છે. જેના ઉદ્દેશથી ગુજરાતની સરકાર બાળકો માટે અવનવા કાર્યક્રમો લાવે છે. જેના એક ભાગ રૂપે શાળા કક્ષાએ બાળમેળાનું પણ આયોજન કરવામાં આવે છે. જેમાં બાળકો પોતાની સુષુપ્તશક્તિને બહાર લાવી શકે છે. જે દિવસે બાળક શિક્ષણ સિવાયની ઈત્તર પ્રવૃત્તિઓને મન ભરીને માણી શકે છે.

પ્રવૃત્તિઓના નામ

૧. ખજૂરીનાં પાનમાંથી વિવિધ ડિઝાઇન તૈયાર કરવી.
૨. વાંસમાંથી ઉપયોગી વસ્તુ બનાવવી.
૩. સ્વચ્છતા સુશોભન.
૪. તોરણ બનાવવા, વોલપીસ બનાવવા
૫. વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ
૬. કુલોની માળા બનાવવી
૭. કોલાઝ વર્ક
૮. નેઈલ આર્ટ
૯. કેશગૂંફન
૧૦. મહેંદીનો કોન
૧૧. નાટક
૧૨. મિમિક્રી
૧૩. કોમ્પ્યુટર શિક્ષણ
૧૪. બર્ડ ફિડર
૧૫. 'એવિયલ' બનાવવાની પ્રવૃત્તિ
૧૬. ફૂડ કોર્નર/ ફૂડ કોર્ટ
૧૭. સાયકલ રીપેરીંગ
૧૮. બેન્ચ રીપેરીંગ
૧૯. ફ્યુઝ બાંધવો
૨૦. ટાયર પંકચર બનાવવું
૨૧. વૃક્ષારોપણ
૨૨. શબ્દકોશમાંથી શબ્દ શોધવા
૨૩. ચિત્રવાર્તા, ઉખાણા-જોડકણાંનું વાચન તથા અભિનય સહિત કાવ્યગાન
૨૪. ટાઈ બાંધતા શીખવું
૨૫. માઈક્રોસેટ
૨૬. લાઈટ ફિટીંગ
૨૭. રસોઈના મસાલા બનાવવા
૨૮. ગેસ કનેક્શન
૨૯. પ્લમ્બીંગ

ખજૂરીનાં પાનમાંથી વિવિધ ડિઝાઈન તૈયાર કરવી

પ્રસ્તાવના :-

આધુનિક સમયમાં બાળકોને જીવન ઉપયોગી બને અને તેને રોજિંદા જીવનમાં અર્થ ઉપયોજન કરી શકે તેની પ્રવૃત્તિઓમાંથી એક ખજૂરીનાં પાનમાંથી વિવિધ કૃતિઓ અને ડિઝાઈન બનાવવી એ બાબતને ધ્યાન પર લઈ બાળકોને આ પ્રવૃત્તિ કરાવવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું.

હેતુઓ :-

બાળકો માં.....

- ◆ સર્જનશક્તિનો વિકાસ કરવો., ◆ હસ્ત કૌશલ્યનો વિકાસ કરી શકે., ◆ અર્થઉપાર્જનની કળા શીખી શકે.,
- ◆ પ્રકૃતિનાં તત્વોનો સકારાત્મક ઉપયોગની સમજ કેળવી શકે., ◆ આંખ અને હાથના આંગળાઓનું સામજિક કેળવાય., ◆ આત્મવિશ્વાસનો ગુણ કેળવાય., ◆ પોતાનો ખર્ચ પોતે ઉપાડતાં શીખે.

સાધન સામગ્રી :-

૧) ખજૂરીનાં પાન, ૨) દોરાં

પદ્ધતિ :-

સૌ પ્રથમ બાળકો ખજૂરીનાં પાનમાંથી ટીમ પ્રમાણે પોતાનાં ભાતો-આકારો-ડિઝાઈનો નક્કી કરી દેવામાં આવી. બાળકો વિવિધ ડિઝાઈનોને અનુરૂપ ખજૂરીનાં પાનમાંથી સાદડી, ફૂલદાની, વિવિધ ફૂલો, સાપ અને મોર તેમજ વિવિધ સુશોભનની વસ્તુઓ વગેરે બનાવે.

ફલિતાર્થ :-

બાળકો માં.....

- આત્મવિશ્વાસ વધ્યો., • વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ વસ્તું બનાવતાં શીખ્યા., • પૈસાનું મહત્વ સમજી શક્યા., • સર્જનશક્તિનો વિકાસ થયો., • ભવિષ્યમાં પોતાના આર્થિક વિકાસ માટે આ પ્રવૃત્તિમાં વધુ નવીન રીતો અપનાવી આગળ વધી શકે.

પ્રતિભાવો :-

વલસાડ જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમભવનનાં લેકચરર દિપક જે. ઠાકરે તા. ૧૯/૦૨/૨૦૧૬ નાં રોજ અમારી શાળાની મુલાકાત લીધી હતી અને તેમને ખજૂરીમાંથી બનાવેલ વિવિધ આકૃતિઓ અને ડિઝાઈનની ખૂબ જ પ્રસંશા કરી હતી.

વાંસમાંથી જુદી-જુદી ઉપયોગી વસ્તુઓ બનાવવી.

પ્રસ્તાવના :-

બાળકો સ્વયં કુદરતનું નવું સર્જન છે. તેમના ભરપૂર સર્જનાત્મક અને કંઈક નવીન કરવની ખેવના હોય છે. જરૂર છે તો ફક્ત તેમની સર્જન શક્તિ ને યોગ્ય દિશામાં વાળીને પ્રવાહિત

કરવાની નાની નાની વસ્તુઓના સર્જન થી જ ઉપાર્જન ની સાથે સાથે નવીન સર્જન ની મજા માણી શકે છે.

હેતુઓ :-

♦ સર્જન શક્તિ નો વિકાસ થાય ., ♦ કંઈક નવીન કાર્ય કર્યાનો આનંદ અનુભવે., ♦ ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ જાતે બનાવી શકાય., ♦ પ્લાસ્ટિક નો ઉપયોગ ઘટાડી શકાય., ♦ શાળા ઘર સુશોભન ની વસ્તુઓ બનાવી શકે., ♦ અભ્યાસ ની સાથે સાથે આર્થિક ઉપાર્જન કરી શકે.

સાધનસામગ્રી :-

૧) વાંસ ની પટ્ટીઓ, ૨) છરી, કટર, ૩) વોટર કલર પીંછી, ૪) ખીલીઓ, હથોડી.

પદ્ધતિ :-

ગામના વડીલ એવા વાંસ કામના જાણકાર ભાઈને બાળમેળા ના દિવસે આમંત્રણ આપવામા આવ્યુ હતુ . તેમના દ્વારા કેવા વાંસમાંથી વાંસની વસ્તુઓ બનાવી શકાય તેનુ માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યુ . તે ભાઈશ્રી દેવલુભાઈ એ પ્રથમ પોતે વાંસની નાની ટોપલી બનાવી , ત્યાર બાદ સૌ બાળકોને સાથે બેસાડી ને વાંસની પટ્ટી કેવી રીતે ગોથવવી , તેમજ વાંસની પટ્ટી કેવી રીતે એકબીજાની નીચે ઉપર થી વાળવી તે સમજાવતા - દરેક બાળક પોતે પોતાની રીતે એક એક વસ્તુઓ ને બનાવવી. .

- મોટા વાંસનો એક તરફનો ટુકડો કાપો , તેમાંથી બોલપેન મુકવાનુ સ્ટેન્ડ બનાવવુ તેમજ ફુલદાની બનાવવી .
- વાંસની પટ્ટી માં સુર્ય , વોલપીસ બનાવવુ તેમજ ફોટોકેમ, ટ્રે, સૂપડું વગેરે વસ્તુઓ બનાવવી.

ફલિતાર્થ :-

• નવી નવી ઘર ઉપયોગી વસ્તુઓ બનાવતા શીખ્યા. , • સ્વંય કંઈ નવી વસ્તુ બનાવી તેનો તેમને આનંદ અનુભવ્યો. , • પ્લાસ્ટિક ની વસ્તુઓના ઉપયોગની જગ્યાએ વાંસમાંથી બનાવેલ વસ્તુઓના ઉપયોગ કરવાનુ શરૂ કર્યુ . , • બજારમાંથી મળતી સુશોભનની વસ્તુઓ ઘરે પણ બનાવી શકાય તે જાણ્યુ . , • રજા કે વેકેશનના સમય દરમિયાન જાતે ઘરે આવી જાત-જાતની વાંસની વસ્તુઓ બનાવીને વેચાણ કરવા માટે પ્રેરાયા.

પ્રતિભાવ :-

એસ એમ સી ના સભ્યો તેમજ આમંત્રિત મહેમાનો દ્વારા સમગ્ર બાળમેળાની પ્રશંસા કરવામાં આવી અને દરેક વિ. ઓએ ખૂબજ રસપૂર્વક કામગીરી કરી અને ભવિષ્યમાં તેમની જીંદગીમા ખૂબજ ઉપયોગી બની રહે તેવુ જ્ઞાન બાળ મેળા દ્વારા મળ્યુ .

સ્વચ્છતા સુશોભન

પ્રસ્તાવના :-

ભારતીય સંસ્કૃતિ સમગ્ર વિશ્વવમાં કલાની સંસ્કૃતિ તરીકે જાણીતી છે. અત્યારના ડીઝીટલ યુગમાં પણ બાળકો પોતાનો વારસાને જાણી અને માણી શકે અને શીખી શકે. આ હેતુ અંતર્ગત બાળકો માટે સુશોભન વિભાગમાં અલગ-અલગ પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં આવી હતી.

હેતુ :-

◆ પ્રકૃતિને માણે.,◆ સર્જનાત્મકતાનો વિકાસ થાય.,◆ કલાત્મકતા વિકસે.,◆ ચોક્કસાઈનો ગુણ વિકસે. ,◆ સામુહિક ભાવનાનો વિકાસ થાય.,◆ પરંપરાગત સુશોભનની વસ્તુઓને ઓળખે.

પદ્ધતિ :-

- સૌપ્રથમ બાળકો પોતે પર્યાવરણમાંથી જે વસ્તુ ઉપલબ્ધ હોય એ ભેગી કરાવવી.
- થાળી, ટોપલી અને માટલીને અગાઉથી ઓઈલપેઈન્ટ કલર કરવો.
- સ્થાનિક પરિસરમાંથી મળતી વસ્તુઓ જેવી કે ચણોઢી, કાચના ટુકડા, રંગીન કાપડના ટુકડા, બળેલી માચીસની સળી, વૃક્ષના વિવિધ પર્ણો, વપરાયેલા જુના બટનો, વનસ્પતિના બી, પેન્સિલનો છોલ, આભલા, રંગીન થર્મોકોલના બોલ વગેરે.
- ત્યારબાદ બાળકોને ટુકડી પાડી અલગ અલગ પ્રવૃત્તિ સોંપી માર્ગદર્શન પુરુ પાડવું.
- બાળકની આવડતને ધ્યાનમાં લઈ પ્રવૃત્તિઓ સોંપવી.

ફલશ્રુતિ :-

• પોતાના પરિસરની નજીક મળતી વસ્તુનો સંગ્રહ કરતા શીખ્યા, • રંગોની પસંદગી, સહભાગીદારી શીખ્યા, • રહેલ કલાત્મક શક્તિનો વિકાસ થયો., • ચોક્કસાઈનો ગુણ વિકસ્યો., • સામુહિક ભાવનાનો વિકાસ થયો., • પરંપરાગત સુશોભનની ચીજવસ્તુને ઓળખતા થયા.

તોરણ બનાવવા વોલપીસ બનાવવા

હેતુઓ :-

◆ સામુહિક ભાવના વિકસે.,◆ સર્જન પ્રવૃત્તિને વેગ મળે.,◆ જૂથભાવના વિકસે.,◆ આત્મવિશ્વાસુ બને.,◆ ગૃહ સુશોભન માટે સ્વનિર્મિત વસ્તુઓ બનાવતાં શીખે.,◆ વસ્તુઓ ચોક્કસાઈ પૂર્વક ઉપયોગ કરતાં શીખે.

સાધનસામગ્રી :-

૧) સુતળી ,૨) આસોપાલવ,૩) રંગીન કાગળ,૪) રંગીન દોરા ,૫) સોય ,૬) કાતર

પદ્ધતિ ૧ :-

સુશોભનની પ્રવૃત્તિમાં બાળકો તોરણ બનાવતા થયા અને વોલપીસ બનાવવાની પ્રવૃત્તિ શીખ્યા. જે ચોકલેટના રેપર, આસોપાલવ પાનના સોયથી દોરા પરોવીને સુંદર મજાના તોરણ બનાવેલ તેમજ થર્મોકોલ પર ચીટકકામ અને કાપડ પર ભરતકામ કરી સુંદર મજાના વોલપીસ બનાવેલ હતા.

પધ્ધતિ ૨ :-

સાધનસામગ્રી :-

૧) ચોકલેટ રેપર્સ, ૨) સ્ટ્રો, ૩) સોય-દોરો

→ સૌ પ્રથમ બાળકો પાસે ચોકલેટનાં જુદા-જુદા રેપર્સ મંગાવવા.

→ સોય-દોરા પણ મંગાવવા.

→ સ્ટ્રો ની વ્યવસ્થા કરવી. તેના નાના-નાના ટુકડા કરવા.

→ ત્યારબાદ સોયમાં દોરો પરોવી ને ચોકલેટના રેપર્સને ફુલ પાંદડીમાં વાળીને દોરામાં પરોવવા.

→ વચ્ચે વચ્ચે સ્ટ્રોનાં નાના ટુકડા પણ પરોવવા.

આ રીતે વર્ગ સુશોભન માટેનાં તોરણો તૈયાર કરવા.

ફલિતાર્થ :-

- ધો. ૬ થી ૮ નાં બાળકો ને વચક્ષ્ણ અનુરૂપ પ્રવૃત્તિ મળી., • સમૂહ જીવનની ભાવના કેળવાઈ., • સર્જનાત્મકતાનો વિકાસ થયો., • સંગ્રહવૃત્તિ સંતોષઈ, • જુદી-જુદી પરિસ્થિતિમાં અનુકૂળ સાંઘતા શીખ્યા.

વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ

પ્રસ્તાવના :-

રંગીન કાચની બંગડીના ટુકડાનો ઉપયોગ કરીને વોલ પીસ તૈયાર કરવા.

હેતુઓ :-

- ♦ સર્જનાત્મકતાનો વિકાસ થાય., ♦ સમૂહજીવનની ભાવના કેળવાય., ♦ સ્વ-વિકાસ થાય., ♦ બચત કરવાની ભાવનાનો વિકાસ થાય., ♦ જ્ઞાનશક્તિ અને તર્ક શક્તિનો વિકાસ થાય., ♦ જિજ્ઞાસાવૃત્તિ વધે.

સાધનસામગ્રી :-

૧) કાચની બંગડીના ટુકડા, ૨) કોરા કાગળ, ૩) ગુંદર

→ વિ.ઓને વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ પ્રવૃત્તિનાં ભાગરૂપે ઘરેથી રંગીન કાચની બંગડીઓ મંગાવવી.

→ કોરા કાગળ અને ગુંદરની વ્યવસ્થા કરવી.

→ ત્યારબાદ કોરા કાગળ પર આકૃતિ કે ડિઝાઈન બનાવીને રંગીન કાચના તે પ્રમાણે બંગડીના ટુકડા કરવા.

→ તે બંગડીના ટુકડાને આકૃતિમાં ગુંદર વડે ચોટાડવા.

→ આ રીતે રંગીન કાચની બંગડીના ટુકડામાંથી વોલ પીસ તૈયાર કરવું.

ફલિતાર્થ :-

- વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવતા શીખશે., સંગ્રહવૃત્તિ નો વિકાસ થશે., સમૂહજીવનની ભાવના કેળવાશે., જુદી-જુદી પરિસ્થિતિમાં અનુકૂળ સાંઘતા શીખશે.

ફુલોની માળા બનાવવી

પ્રસ્તાવના :-

શાળા શાળાગાર કે ઘરસુશોભન અથવા દેવ-પૂજા કરવા માટે નાણા ખર્ચીને બજારમાંથી લાવવા પડતી ફૂલમાળાને બદલે જાતે માળા બનાવી શાળાગાર કે પ્રભુવંદના કરવાની મજા અનેરી હોય છે જેને ઉજાગર કરવા આ પ્રવૃત્તિ આ બાળમેળા સંદર્ભે કરવામાં આવી.

હેતુઓ :-

- ♦ સૌંદર્ય દ્રષ્ટિ વિકાસે, ♦ જિજ્ઞાસાવૃત્તિ ઉત્પન્ન થવી, ♦ એકાગ્રતા-ચોકસાઈ, સાવચેતી જેવા ગુણો વિકાસે, ♦ હસ્ત કૌશલ્ય વિકસે, ♦ આર્થિક ઉપાર્જન કહી શકાય., ♦ રચનાત્મક કલ્પનાઓનો વિકાસ થાય.

પદ્ધતિ :-

- આ પ્રવૃત્તિ સંદર્ભે બાળકોની ટીમવારી પ્રવૃત્તિ કોર્નરે ભેગા થયા.
- એક સાથે ટીમોને ટાઈમ લીમીટ પીરીયડમાં આ પ્રવૃત્તિ કરવા માર્ગદર્શન શિક્ષકે ગ્રીન સિગ્નલ આપી.
- રંગ- બેરંગી ફૂલો દોરીની માળામાં ગૂંથાવા લાગ્યા.
- કન્યાઓની વિશેષ ભાગીદારી અને રસ સાથે આ કાર્ય આગળ ધપવા લાગ્યું.
- લટકણિયાવાળી માળા, ગલગોટાની માળા, તગડીની માળા, મોગરાની માળા બનાવવા લાગી.
- પ્યારે પ્યારે ફૂલ ગૂંથે માલામેં એક હૈ હિંદ દેશ કે નિવારી કાવ્યગાન પણ સાથે સાથે કરવામાં આવ્યું.
- ટીમ પ્રમાણે બે-બે એમ ટોટલ બાવીસ માળા બનાવવામાં આવી.

સાધનસામગ્રી :-

- ૧) દોરો, ૨) સોય, ૩) ફૂલો(રંગબેરંગી)

ફલશ્રુતિ :-

- ઘર, શાળા શાળાગાર કરવાની કળા હસ્તગત થાય. ચોખ્ખાઈ અને સુઘડતા શીખે.
- ભવિષ્યમાં આ ક્રિયા દ્વારા આર્થિક ઉપાર્જન પણ કરી શકે.

ફીડબેક-

- ૧) શ્રેષ્ઠ માળાને આચાર્ય સાહેબે ૧૦૧/- આપી ખરીદી લીધી.

કોલાઝ વર્ક

પ્રસ્તાવના :-

નકામા પેપરમાંથી ચિત્ર તથા કલર ઓળખી ચોંટાડીને નવું સર્જન કરવાની અભિવૃત્તિ થાય. સર્જનશક્તિ વિકસે નિર્ણયશક્તિ ખીલવી શકાય. વસ્તુનો ઉપયોગ કરતા શીખે.

હેતુઓ :-

- * આકારો પ્રમાણે કાગળના કટીંગની ગોઠવણી કરતાં શીખે., * નવી નવી વસ્તુથી આકારનું સુશોભન કરતાં શીખે., * નકામી વસ્તુનો ઉપયોગ કરતાં શીખે.

સાધનસામગ્રી :-

- ૧) પેપરના નકામા ટુકડા., ૨) ડ્રોઈંગ પેપર, ૩) સ્કેચપેન.

પધ્ધતિ :-

પ્રથમ ચિત્ર દોરવું. આકાર અને ચિત્રના કલર પ્રમાણે નકામા કાગળમાંથી ફાડીને ટૂકડા ચિત્ર પર ચોંટાડવા.

ફલિતાર્થ :-

બાળકો ચિત્ર ઓળખે, કલર ઓળખે, આકાર શીખે, ચોંટાડતા શીખે, ચોકસાઈ આવે, વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવતા શીખે. સર્જનશક્તિ વિકસે.

ફીડબેક :-

નાવિન્યપૂર્ણ અનુભવ થયો. SMCના સભ્યો હાજર રહ્યા નિરીક્ષણ કર્યું. એમને પણ ગમ્યું.

નેઈલ આર્ટ

પ્રસ્તાવના:-

બાળકોમાં રહેલી શક્તિઓ, આવડતો કે જે બાળકને રોજિંદાજીવનમાં જુદા-જુદા પડકરો હકારાત્મકતાથી અને દૈનિક જીવનની જરૂરિયાતોને કુશળતાપૂર્વક પૂર્ણ કરવા માટે સક્ષમ બનાવે છે, તે માટે બાળમેળાની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ જરૂરી છે. આ પ્રવૃત્તિમાંથી કન્યાઓને ભવિષ્યમાં અર્થોપાજન માટે ઉપયોગી બની રહે તેવી પ્રવૃત્તિ છે, "નેઈલ આર્ટ"

હેતુઓ :-• સર્જનાત્મકતા વિકસે.,• આત્મવિશ્વાસનો વધારો થાય.,• સ્વછતા અને ચોખ્ખાઈનાં ગુણો વિકસે.,• કલ્પનાશક્તિ વિકસે.,• અર્થોપાજનની કળા શીખી શકે.,• સર્જનવૃત્તિનો આનંદ મેળવે.,• આત્મનિર્ભર બની શકે.

પ્રવૃત્તિનાં સાધનો :-

♦ જુદા-જુદા રંગની નેઈલ પોલિશની બોટલ,♦ જુદા-જુદા રંગની ઝીંક,♦ રેડિયમ પટ્ટીનાં ટુકડા,♦ રૂ,♦ નેઈલ પોલિશ રિમુવર,♦ કલરનાં દાણા

પધ્ધતિ :-

• રૂને નેઈલ રિમુવરમાં ભીંજવી નખ સ્વચ્છ કરવા.,• નેઈલ પોલિશની પીંછી વડે અડધા અડધા નખ રંગો.(આ માટે ડાર્ક રંગની નેઈલ પોલિશ લો.),• હવે, બાકીનાં અડધા નખ પર બીજા રંગની નેઈલ પોલીશથી રંગો.,• ઉપરની બાજુએ ઝીંકીવાળી નેઈલ પોલીશથી રંગો અને નીચેની બાજુએ રેડિયમની પટ્ટીનાં વિવિધ આકારો ચોંટાડો.,• ત્યારબાદ, રૂથી વધારાનું નેઈલ પોલીશ સાફ કરવું.

નિપજ :-

નેઈલ આર્ટ દ્વારા બાળાઓ નખને સુંદર રીતે સુશોભિત કરી શકે. બાળકોમાં રહેલી સર્જનાત્મકતાને બહાર લાવી શકાય છે. બાળકો પોતાના ઘરમાં પ્રસંગોપાત નખને સુશોભિત કરી પોતાની કળાનો ઉપયોગ કરી શકે. ભવિષ્યમાં આ પ્રવૃત્તિ દ્વારા બાળકોને આર્થિક રીતે પગભર બનવા ઉપયોગી બની શકે.

પ્રતિભાવો :-

♦ બાળકોમાં સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિ માટેનો ખૂબ ઉત્સાહ જણાયો., ♦ નેઈલ પોલીશનાં યોગ્ય ઉપયોગની સમજ મળી રહી., ♦ નાની જગ્યામાં સુશોભન કેવી રીતે કરી શકાય તે જણાયું.

કેશ ગૂંફન

પ્રસ્તાવના :-

તમામ પ્રવૃત્તિઓમાં કદાચ કન્યાઓ માટે વિશેષ પ્રવૃત્તિ એવી કેશગૂંફનની પ્રવૃત્તિઓમાં કુલ ૧૨ કન્યાઓએ ભાગ લીધો અને આનંદ-ઉત્સાહ તેમજ ધીરજથી સૌંદર્ય શણગારનું આ એક પાસુ કલાત્મક રીતે કન્યાઓએ માણી અને ભાગ લીધો.

હેતુઓ :-

૧) સ્વસર્જન, ૨) સર્જનાત્મકશક્તિ વિકાસ, ૩) હસ્ત કૌશલ્ય વિકાસ, ૪) એકાગ્રતશક્તિનો વિકાસ.

પદ્ધતિ :-

• કેશ ગૂંફનમાં ભાગ લીધેલ તમામ કન્યાઓની ટીમ તેમનાં ટેબલ પાસે તેમની સામગ્રી સાથે સજ્જ થઈ ગઈ., • ટાઈમ લીમીટ પીરીયડમાં આ પ્રવૃત્તિ શરૂ કરાવવામાં આવી., • કેશ ગૂંફન સાથે તેને શણગારવા બ્રોચ, ટીલડી અને પિન તેમજ હેર-બેન્ડનો ઉપયોગ કર્યો., • જે છોકરી કેશ ગૂંથવાની પ્રવૃત્તિ કરી રહી હતી તેનાંથી વિશેષ આનંદ કેશગૂંથન કરાવનાર કન્યાનાં ચહેરા પર દર્શાઈ આવતો હતો. , • કન્યાઓનાં માથા પર આ કેશગૂંફન અનેરી શોભા ઉપસાવી રહ્યું.

સાધનસામગ્રી :-

કાચ, કાંસકો, હેર-બેન્ડ, પિન, હેર-ડ્રાયર, ફૂલોની માળા

ફલિતાર્થ :-

સાજ-શણગાર કરી તૈયાર થવું દરેક કન્યા- છોકરીનું અરમાન હોય છે જે માટે નાણા ખર્ચવા પડે છે. જે સંદર્ભે શાળાની કન્યા પોતે જ આવા શણગાર કરી અન્ય બહેનપણીને શણગારે તેવી આ પ્રવૃત્તિ ખૂબ સુંદર રહી.

ફીડબેક :-

કેશ ગૂંફનમાં શ્રેષ્ઠ પર્ફોમન્સ વાળી વિદ્યાર્થીની ની બંને ટીમોને ઈનામ આપવામાં આવ્યું.

મહેંદીનો કોન બનાવવો.

પ્રસ્તાવના :-

રાજા રજવાડાંનાં સમયથી ચાલતી આવેલી મહેંદી મૂકવાની પરંપરા તથા મહેંદી બનાવવાની રીતનો ખ્યાલ મેળવી અવનવી મહેંદી પ્રથા વિશે જરૂરી માહિતી મેળવે છે. મહેંદી ચાની ભૂકીને ઉકાળીને બનાવી શકાતી તેમાંથી આગળ જતાં લીલી મહેંદી, અરેબિક મહેંદી અને હવે મહેંદીના કોનમાં મૂકીને હાથ પર મૂકવાની કળા આવી છે. મહેંદીનો રંગ જેમ વધુ ચઢે તેમ પ્રેમભાવ વધુ વધે છે. એવી લૌકિક

માન્યતા છે. મહેંદીએ એક કુદરતી રંગની અનોખી ભેટ છે. જુદી જુદી જાતની મહેંદીની સમજ વિદ્યાર્થી મેળવે છે.

હેતુઓ :-

૧) મહેંદીનાં કોન બનાવતા શીખે,૨) મહેંદીનાં ઇતિહાસને જાણે,૩) મહેંદી મૂકવાની વિવિધ ડિઝાઇનથી પરિચિત થાય.,૪) કોનથી મહેંદી મૂકતા શીખે.,૫) એકાગ્રરતા શક્તિનો વિકાસ થાય.

પદ્ધતિ :-

મહેંદી કોન બનાવનાર બાળાઓને અગાઉથી મહેંદી તથા પ્લાસ્ટિક, કાગળ, ટેપ વગેરે સાધનસામગ્રી લાવી આપી. ગ્રુપ બનાવી કોન બનાવવાની સમજ આપવામાં આવી. પ્લાસ્ટિકને કેવી રીતે વાળવું તેની સમજ આપી. મહેંદીને પાણીમાં પલાળી કોનમાં મહેંદી ભરતા શીખવ્યું.

હેતુઓ :-

◆ સુષુપ્ત શક્તિનો વિકાસ થાય.,◆ કંઈક નવું કરવાની ભાવના કેળવાય.,◆ આંગળાના સ્નાયુઓના વિકાસ થાય.,◆ તૈયાર કોન વાપરવા કરતાં બાળકે જાતે બનાવેલા કોન વાપરવાનો આનંદ થાય.,◆ પોતાના જીવનમાં શ્રમનું મહત્વ સમજે.,◆ વ્યવહારિક સૂઝ વિકસે.,◆ જીવન ઉપયોગી કૌશલ્યનો વિકાસ થાય.,◆ પોતે પોતાના પગભર થઈ શકે.,◆ આર્થિક ઉપાર્જન કરતો થાય.,◆ ચોક્કસાઈ અને ચીવટનો ગુણ વિકસે.

સાધનસામગ્રી :-

• સૂકી મહેંદીના પાન,• વાટણયું,• સુતરાઉ કાપડ,• નીલગીરી પાણી,• ચાનુ પાણી,• પ્લાસ્ટિક,• સેલોટેપ

પદ્ધતિ નં ૧ :-

◆ સૌ પ્રથમ મેંદીના પાન લઈ સૂકવી દેવા.,◆ ત્યારબાદ તેને એકદમ ઝીણા દળી લેવા.,◆ પછી કોટન, સુતરાઉ કપડાં વળે જરા-પણ કચરો નહિ રહે તે રીતે ગાળી લેવું.,◆ પછી મેંદી એક સરખી થઈ જાય એટલે તેને જોઈને યોગ્ય માપમાં લઈ લેવી.,◆ તેમાં થોડા નીલગીરીનાં ટીપાં, ચાનું પાણી નાખી મીક્સ કરવું.,◆ ધ્યાન રાખવું કે મેંદી એકદમ નરમ પણ નહિ અને ઘાટી પણ નહિ રહે.,◆ ત્યારબાદ એક પ્લાસ્ટિકને ચોરસમાં કાપી તેમાંથી કોન બનાવવા.,◆ કોનમાં મેંદી નાખવી,◆ ત્યારબાદ તેને ઉપરથી સેલોટેપ વળે બંધ કરવું.,◆ ત્યારબાદ મેંદી મૂકવા તેનો ઉપયોગ કરવો.

પદ્ધતિ નં ૨ :-

◆ જૂની દૂધની થેલીઓનાં પ્લાસ્ટિકનું ચોરસ સેપમાં કટીંગ કરી.,◆ અગાઉથી પલાળી રાખેલી મહેંદીની પેસ્ટને કોનમાં ભરી ટેપીંગ કરવામાં આવી.,◆ દરેક ટુકડી દ્વારા કોન-નિર્માણ કાર્ય કરવામાં આવ્યું.,◆ કુમાર-કન્યા ભાગીદારીથી કોન તૈયાર કરવામાં આવ્યા.,◆ બે-બે છોકરીઓની ટીમ બનાવી મહેંદી મૂકવાની સ્પર્ધા કરવામાં આવી.,◆ એક હાથ બે હાથ આગળ અને પાછળનાં ભાગે આ પ્રમાણે છોકરીઓ દ્વારા મહેંદી મૂકી ડીઝાઇન તૈયાર કરવામાં આવી.

ફલિતાર્થ :-

• બાળક જાતે કોન બનાવી તેમાંથી આર્થિક ઉપાર્જન મેળવી શકે.,• તે સ્વનિર્ભર બને છે.,• તેને પોતે

જાતે કમાયેલા પૈસાને વાપરવાની શુઝ કેળવાય છે.,• તેના જીવનમાં ઉપયોગી બાબતોનો વિકાસ થાય છે.

ફલશ્રુતિ :-

→ પૈસા ખર્ચ્યા વગર શણગારનું એક અભિન્ન અંગ મહેંદી મૂકવાની પ્રવૃત્તિમાં કન્યા વિદ્યાર્થીઓએ હોશભેર ભાગ લીધો.,→ કન્યા વિદ્યાર્થીની હાજરીમાં વધારો થાય.

ફીડબેક :-

૧) મહિલા શિક્ષિકા - મારે પણ આવી મહેંદી મૂકાવવી છે. આ મહેંદી સ્પર્ધામાં ભાગ લીધેલ દરેક વિદ્યાર્થીની એ ખૂબ સરસ કામ કર્યું છે.,૨) બહાર બ્યુટિશિયનને મસમોટી રકમ ચૂકાવી મહેંદી મૂકાવી તેના કરતા આ વિદ્યાર્થીનીઓ પાસે આટલી સરસ કળા છે તો તેમની પાસે મહેંદી મૂકાવી તેને બક્ષીસ આપવી વધુ યોગ્ય કહેવાય.,૩) કન્યા વિદ્યાર્થીઓના શોખ પૂરા થાય અને આર્થિક વળતર પણ મેળવી શકે એવી આ પ્રવૃત્તિ મને તો ખૂબ ગમી. એક વાલી,૪) મહિલાસશક્તિકરણ આવી અર્થોપાર્જનની પ્રવૃત્તિથી આગળ વધે છે.,૫) કુમારિકાઓમાં રહેલ સુષુપ્ત શક્તિને બહાર લાવતી આ પ્રવૃત્તિને વેગ આપવો જરૂરી છે.

- મહિલા સરપંચશ્રી

નાટક

‘ન હિન્દુ ન મુસલમાન પહેલે હમ ભારતીય હૈ.’

પ્રસ્તાવના :-

આપણે જાણીએ છીએ કે વર્તમાન સમયમાં લોકો સતત ધર્મની આડમાં, ધર્મના નામે એક યા બીજી રીતે ટકરાયા કરે છે. દરેક પોતાના ધર્મને મહાન બતાવવાની હોડમાં લાગેલા છે. મારો જ ધર્મ શ્રેષ્ઠ છે. તે પ્રમાણે જ અનુસરવું જોઈએ. એવી ભાવનાથી આપણા દેશમાં આજે ભારેલા અગ્નિ જેવી સ્થિતિ પેદા કરવામાં આવે છે. પરંતુ આજ ભાવના આપણા દેશ માટે કેમ નહિ? દેશ છે તો જ ધર્મ પાળવાની આઝાદી છે. તો શું આપણે ધર્મને ગૌણ માનીને દેશધર્મ માટે લડવું ન જોઈએ આવી જ ભાવના સાથે અમારી શાળાના બાળકોએ સુંદર નાટકની રચના કરી. જેનો હેતુ નીચે મુજબ છે.

હેતુઓ :-

- બાળકોમાં દેશભક્તિનું સિંચન થાય.,• રાષ્ટ્રના ઘડવૈયાઓને યાદ કરે.,• વેશભૂષાની ઉપયોગીતા વિકસે.
- બાળકોમાં વક્રત્વના ગુણ-વિકસે.,• સ્ટેજફીઅર ઓછો થાય.,• અભિનયક્ષમતાનો વિકાસ થાય.,• ભાઈચારાની ભાવના, દેશદાઝ જેવા ગુણોનો વિકાસ થાય.

પદ્ધતિ :-

પ્રસ્તુત નાટક બાળકોની પોતાની મહેનતથી જ નિર્માણ પામ્યું છે. થીમ માટે બાળકોને વર્તમાન પ્રવાહોમાંથી માર્ગદર્શન લઈને બેટી બચાવો, સ્વચ્છ ભારત, First nation, પર્યાવરણનું જતન જેવા વિષયો આપવામાં આવ્યા હતા. જે અંતર્ગત બાળકો એ કેટલીક સ્કિપ્ટ બનાવેલી. જેમાંથી ઉત્તમ બનાવેલી સ્કિપ્ટ પર અમે નાટક ભજવવાનું નક્કી કર્યું. સ્કિપ્ટ તો પાંચ જ મિનિટની હતી. પરંતુ ખૂબ જ

ધારદાર અને સચોટ હતી. તેમાં બાળકોએ પોતાની વેશભૂષા અને અભિનયક્ષમતા વડે નાટકને જીવંત બનાવી દીધું.

ફલિતાર્થ :-

• બાળકોને દેશમાટે ગૌરવ થયું., • ગાંધીબાપુને યાદ કરી ધન્યતા અનુભવી., • આત્મવિશ્વાસમાં વધારો થયો., • ‘સ્વ’નો વિકાસ થયો., • ધાર્મિક સહિષ્ણુતાની ભાવના જાગૃત થઈ., • ભાઈચારા અને દેશદાઝ જેવા ગુણોનો વિકાસ થયો.

પદ્ધતિ :-

પ્રસ્તુત નાટક બાળકોની પોતાની મહેનતથી જ નિર્માણ પામ્યું છે. થીમ માટે બાળકોને વર્તમાન પ્રવાહોમાંથી માર્ગદર્શન લઈને બેટી બચાવો, સ્વચ્છ ભારત, First nation, પર્યાવરણનું જતન જેવા વિષયો આપવામાં આવ્યા હતા. જે અંતર્ગત બાળકો એ કેટલીક સ્કિપ્ટ બનાવેલી. જેમાંથી ઉત્તમ બનાવેલી સ્કિપ્ટ પર અમે નાટક ભજવવાનું નક્કી કર્યું. સ્કિપ્ટ તો પાંચ જ મિનિટની હતી. પરંતુ ખૂબ જ ધારદાર અને સચોટ હતી. તેમાં બાળકોએ પોતાની વેશભૂષા અને અભિનયક્ષમતા વડે નાટકને જીવંત બનાવી દીધું.

ફલિતાર્થ :-

• બાળકોને દેશમાટે ગૌરવ થયું., • ગાંધીબાપુને યાદ કરી ધન્યતા અનુભવી., • આત્મવિશ્વાસમાં વધારો થયો., • ‘સ્વ’નો વિકાસ થયો., • ધાર્મિક સહિષ્ણુતાની ભાવના જાગૃત થઈ., • ભાઈચારા અને દેશદાઝ જેવા ગુણોનો વિકાસ થયો.

મિમિકી

પ્રસ્તાવના :-

આધુનિક સમયમાં સિનેમા, નાટક, કોમેડી વગેરેનો દિવસે ને દિવસે વ્યાપ વધતો જાય છે. જેની અસર બાળકો પર થયા વિના રહેતી નથી અને તેમની અંદરનો કલાકાર જાગી જાય છે ત્યારે તેઓ વિવિધ હીરો-હિરોઈન, વિલન, સંગીતકાર, ક્રિકેટર, ગાયક, નેતાઓ વગેરેની મિમિકી કરતાં હોય છે. જેનો ઉપયોગ આપણે બાળમેળામાં કરી તેમની અભિનયશક્તિનો વિકાસ કરવી શકીએ છીએ.

હેતુઓ :-

• સુષુપ્ત શક્તિઓનો વિકાસ કરવો., • આત્મવિશ્વાસ વધારવો., • અભિનયનાં ગુણો વિકસાવવા., • આ કળાનો ઉપયોગ પોતાની કારકિર્દીનાં ઘડતરમાં કરે., • ભાષાશુદ્ધિનો ગુણ વિકસે., • સ્ટેજફિયર દૂર થાય., • અભિવ્યક્તિનાં ગુણ વિકસે.

સાધનસામગ્રી :-

હીરો-હિરોઈન, ક્રિકેટર, નેતા, સંગીતકાર વગેરેનાં વેશભૂષા, ગેટઅપનાં સાધનો.

પદ્ધતિ :-

→ બાળમેળાનાં આપોજન વખતે બાળકોને વિવિધ હીરો-હિરોઈન અંગેની મિમિકી, નેતાઓ અને

સંગીતકારો વગેરેની 'મિમિક્રી' કરવાની છે એની જાહેરાત કરી દેવી.,→ બાળકો એ મુજબ વિવિધ 'મિમિક્રી' કરે.

દા.ત ૧) કોઈ ગબ્બરસિંહ બને અને કહે

કિતને આદમી થેં?

તેરા કયા હોગા રે કાલિયા?

૨) સમ્રાટ અશોકનું પાત્ર તેના સંવાદ સાથે સરસ રીતે ભજવ્યું.

ફલિતાર્થ :-

• અભિનયનો ગુણ વિકસ્યો., • અભિવ્યક્તિનો ગુણ વિકસ્યો., • વિવિધ કળા કૌશલ્યનો વિકાસ સાધી શક્યા., • સામાજિક વિજ્ઞાનનાં વિવિધ એકમોમાં આવતાં ક્રાંતિકારીઓ, સત્યાગ્રહીઓ, નેતાઓ વગેરેનો અભિનય કરતાં થયાં.

પ્રતિભાવો :-

શાળાનાં બાળકો અને S.M.C નાં સભ્યો ખૂબ જ પ્રભાવિત થયાં હતાં અને આની પ્રવૃત્તિઓ સમયાંતરે થયા કરે તેની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી હતી.

કમ્પ્યુટર શિક્ષણ (સામાન્ય જ્ઞાન)

પ્રસ્તાવના :-

આજના ડિઝિટલ યુગમાં આપણું પ્રાથમિક શિક્ષણ પણ પેપરલેસ થઈ રહ્યું છે અને આવનાર યુગ ડિઝિટલાઈઝેશનથી જ ચાલશે એમાં કોઈ શંકા ને સ્થાન જ નથી. તો આપણા બાળકને આ શિક્ષણથી વંચિત રાખવાનો કોઈ હક નથી. તો આપણે બાળકને પ્રાથમિક શિક્ષણમાં જ કમ્પ્યુટરને લગતું પ્રાથમિક જ્ઞાન આપવું એ અનિવાર્ય બની રહે છે અને તે અભ્યાસક્રમ સાથે વણાયેલું પણ છે પરંતુ આ હકીકત ફક્ત કાગળ પર જ ન રહેતા બાળકના માનસપટમાં જાય અને કમ્પ્યુટરના જ્ઞાનથી અવગત થઈ માધ્યમિક શિક્ષકમાં પ્રવેશે ત્યારે તેનો અનેરો આનંદ પમાવે તેવા પર્યાય પ્રયત્નો માટે આપણે સજ્જ થવું પડશે અને આ શિક્ષણ આપવું જ પડશે.

હેતુઓ :-

કમ્પ્યુટરના

♦ ભાગોથી પરિચિત થાય., ♦ અલગ-અલગ ભાગોને બાળક જોડાણ કરી શકે., ♦ ચાલુ અને યોગ્ય રીતે બંધ કરવાની પદ્ધતિથી વાકેફ થાય ., ♦ લગતુ સામાન્ય જ્ઞાન મેળવે., ♦ શિક્ષણ મેળવવાનો અનેરો આનંદ મેળવે., ♦ ધો-૬ થી ૮ ના ગણિતના અભ્યાસક્રમને યોગ્ય રીતે જાણી શકે., ♦ Word, PPT અને Excel પ્રોગ્રામ વિશે જાણકારી મેળવે.

પદ્ધતિ :-

• બાળકોને પહેલા કમ્પ્યુટર લેબની મુલાકાત કરાવી., • લેબમાં દરેક ભાગોની વિસ્તૃત માહિતી આપી., • કમ્પ્યુટર જોડાણ કરતા કરવા., • હાર્ડવેરના ભાગોની સમજ આપી., • સામાન્ય જ્ઞાન જેવું કે Paint, Word pad વગેરેની જ્ઞાન આપ્યું., • કમ્પ્યુટર વિષય માટે સમય ફાળવવો.

ફલિતાર્થ/નીપજ :-

♦ બાળકો યોગ્ય રીતે કમ્પ્યુટરનું સામાન્ય જ્ઞાન મેળવ્યું., ♦ રીશેષ અને નવરાશના સમયમાં તેનો ઉપયોગ કરતા થયા., ♦ વાલીઓને ખુશી થઈ કે મારો બાળક કમ્પ્યુટરનું જ્ઞાન મેળવ્યું., ♦ ખાનગી શાળાની સરખામણીમાં કામકાજ સારું દેખાવા લાગ્યું., ♦ Word, paint કરતા થયા અને બાળકો બીજા બાળકોને શીખવતા થયા.

પ્રતિભાવો :-

કમ્પ્યુટરનું જ્ઞાન શિક્ષકો દ્વારા ખૂબજ સારી રીતે આપવામાં આવે છે.

બર્ડ ફિડર

પ્રસ્તાવના :-

ઔદ્યોગિકીકરણ અને ઝલોબલ વોર્મિંગને કારણે પશુ-પક્ષીઓ અને મનુષ્ય પર તેની ખૂબ જ અસર પડેલી રીતે જોવા મળે છે તેમાં પણ ખાસ પક્ષીઓ પર જોવા મળે છે. શાળાના બાળકોને પક્ષીઓનું જ્ઞાન ચિત્ર બતાવીને આપવા કરતા જીવંત નિહાળેલ પક્ષીઓ બાળકના માનસપરમાં ચીરસ્થાયી રહે છે તે હેતુ સિધ્ધ કરવા તેમજ બાળકોને પક્ષીઓ પ્રત્યેની લાગણીમાં વધારો કરવા માટે શાળા કક્ષાએ બર્ડ ફિડર બનાવવું અનિર્વાય લાગ્યું. ‘બર્ડ ફિડર’ એટલે પક્ષીઓ માટે ચણ ચણવાનું સાધન કે જેમાં પક્ષીઓ પોતાની ભૂખ સંતોષે..

હેતુ :-

→ પક્ષીઓ તરફ લાગણી બંધાય., → જુદા-જુદા પક્ષીઓની ઓળખ અને પરિચય મેળવે., → પક્ષીઓ પ્રત્યે મૈત્રી ભાવના વિકસે., → પક્ષીઓની ભૂખ સંતોષાય તેનો અનેરો આનંદ મળે., → પક્ષીઓના કલરવનો આનંદ મેળવે.

પદ્ધતિ :-

સૌ પ્રથમ પ્લાસ્ટિકની બોટલ અને ડીશમાં વચ્ચેથી નટ-બોલ્ટને ગરમ કરીને જ કાણું પાડવું, ત્યારબાદ બોટલની અંદરની બાજુથી બોલ્ટ પસાર કરી ડીશ સાથે જોડી ફીટ કરવું , ત્યારબાદ પ્લાસ્ટિકની બોટલમાં બે બાજુ ત્રણ કાપ નાના નાના મુકી થોડી બહારથી ઉપસાવવી અને બોટલમાં અનાજ ભરવું, બંધ કરી લટકાવી દેવું તમારું બર્ડ ફિડર તૈયાર...

ફલિતાર્થ/નીપજ :-

♦ શાળા પટંગાણમાં પક્ષીઓની સંખ્યા વધવા લાગી. ♦ બાળકોમાં પક્ષીઓને જોવાનો અનેરો આનંદ જોવા મળ્યો. ♦ અક્ષયપાત્ર ના હેતુઓ પણ સિધ્ધ થવા લાગ્યા. ♦ બાળકો જુદા-જુદા પક્ષીઓને જીવંત નિહાળતા થયા અને ઓળખતા થયા.

પ્રતિભાવો :-

પક્ષીઓના ચણ માટેનું આ એક અનોખું નવું સાધન જોઈને ખુશી થઈ અને આ નવીન સાધન જોઈને બાળકોને પણ પ્રેરણા મળી રહે....

શાળાનાં બાળકો સાથે 'Avial' બનાવવાની પ્રવૃત્તિ

પ્રસ્તાવના :-

બાળક વાંચે/ સાંભળે એનાં કરતાં બાળક સ્વયં એનો અનુભવ કરે છે એનો રસાસ્વાદ માણે એ હેતુથી ધો-૬ના દ્વિતીય સત્રના અંગ્રેજી પાઠ્યપુસ્તકના Unit:1 'Taste of India'માં 'Avial' (એવિયલ) એટલે નકામી શાકભાજીનો ઉપયોગ કરી બનાવેલ વાનગી નો ઉલ્લેખ કરેલ છે. આ પાઠ આધારિત બાળક સ્વયં એ વાનગી શીખે, બનાવે અને એનો સ્વાદ માણે એવી આંતરિક ભાવનાથી તેમના અંગ્રેજી શિક્ષક દ્વારા(કેજલ રામુભાઈ પટેલ) આ પ્રવૃત્તિની રચના બાળમેળા દરમિયાન કરવામાં આવી હતી.

હેતુઓ :-

→ બાળકો જાતે કામ કરતાં શીખે→ છોકરાઓ રસોઈકામમાં ભાગીદાર બને.→ એકબીજાને મદદરૂપ બને છે.→ અંગ્રેજીમાં શાકભાજી અને વિવિધ સામગ્રીના નામોથી પરિચિત થાય.→ અંગ્રેજી ભાષામાં આપેલ સૂચનાનું પાલન કરે→ બાળક સ્ટવને ચલાવતા અને પ્રેશરકુકરનો ઉપયોગ કરતાં શીખે.→ બાળક પોતાના કામ પ્રત્યે ચોકસાઈ અને સજાગ બને→ વિવિધ શાકભાજીમાં રહેલા પોષકતત્વથી માહિતગાર થાય.→ તંદુરસ્ત અને સ્વચ્છ ભોજનથી માહિતગાર થાય.→ વિવિધ શાકભાજી ખાતાં શીખે.→ નકામી અને અણગમતી શાકભાજી ફેંકવા કરતાં તેનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરવો તે જાણે.

'Avial' અંતર્ગત પ્રવૃત્તિઓ :-

◆ સ્ટવનો ઉપયોગ કરે◆ પ્રેશરકુકરનો ઉપયોગ કરતાં શીખે◆ શાકભાજીને યોગ્ય આકારમાં કાપતા શીખવું◆ વિવિધ મસાલાનો યોગ્ય ઉપયોગ કરવો

સાધનસામગ્રી :-

શાકભાજી :

વટાણા	ડુંગળી	બટાકા	ધાણા
ટામેટા	લીલા મરચાં	ગાજર	લસણ
સિમલા મિર્ચ	લીલુ નારિયેર	મીઠો લીમડો	

અન્ય સામગ્રી :

દહી	તેલ	પાણી
-----	-----	------

મસાલા :

ફળદર, મીઠું, લાલ મરચું, ગરમ મસાલો, હીંગ, રાઈ, જીરું.

સાધનો :

→ કડાઈ→ કુકર→ થાળીઓ→ ચપ્પું→ ચમચો-ચમચી→ મિક્સર મશીન→ બાઉલ

પધ્ધતિ:-

◆ ધો-ડના બાળકોને પોતાના ઘરમાં રહેલી જરૂરી સામગ્રી અને મસાલા લઈ આવવાનું આગલે દિવસે કહેવામાં આવ્યું.◆ જે સામગ્રી લાવ્યા એનું અંગ્રેજી નામ અને અંદર રહેલ પોષકતત્વ કહેવા અને સ્વાસ્થ્ય માટે કેટલા ઉપયોગી એ જણાવ્યું.◆ લાવેલ શાકભાજીને પ્રથમ ધોવી અને યોગ્ય લાંબા આકારમાં 'Long Stripes' માં કાપવી◆ સ્ટવને ચાલુ કરી પ્રથમ તેલ ગરમ કરી રાઈ, જીરૂ, હીંગનો વધાર કરી સમગ્ર કાપેલી શાકભાજી ઉમેરી તેને ચઢવા દેવી.◆ ચઢેલી વાનગીમાં લીલા નાળિયેની ચટણી(જેમાં લીલું નાળિયેર, લીલા મરચા, આદુ, લસણ, લીલા ધાણા મિક્ષ કરી પીસવું) ઉમેરી અંતે દહીં ઉમેરવું.◆ અંતે સમગ્ર ધો-ડના બાળકો શાળાના શિક્ષકને 'Avial'નું શાક પીરસવામાં આવ્યું.

ફલિતાર્થ :-

● સર્વ બાળકોએ ખૂબ જ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો.● બાળકોમાં 'પાકકળા' નો વિકાસ થયો.● ભારતીય ઇતિહાસથી માહિતગાર થયા.(મહાભારત અંતર્ગત આવેલ કથાનુસાર ભીમે પ્રથમ આ વાનગી બનાવેલ હતી)● બાળકોમાં નવી સર્જનશક્તિનો વિકાસ થયો.● 'રસોડામાં સ્ત્રી જ શોભે' એવી સંકુચિત વિચારસરણીનો નાશ થયો.● જેઠર બાયસ દૂર કરી શક્યા.

પ્રતિભાવ :-

◆ બાળક અને શાળાના સર્વ શિક્ષકોને બનાવેલ વાનગીનો સ્વાદ ખૂબ થયો.◆ બાળકોએ (અમુક) ઘરે બનાવી વાલીઓને ખવડાવી એમને પણ આ પ્રવૃત્તિ ખૂબ જ ગમી.◆ વાલી તરફનો આ પ્રવૃત્તિ પ્રતિ સારો પ્રતિભાવ મળ્યો.

બાળમેળામાં ફૂડકોર્ટ ઊભી કરવી

પ્રસ્તાવના :-

દર વર્ષની જેમ આ શૈક્ષણિક વર્ષે ૨૦૧૫-૨૦૧૬માં અમારી જિલ્લાની પ્રા.શાળાઓમાં બાળમેળાની ઉજવણી ખૂબ આનંદ ઉત્સાહ સાથે થઈ. જેમાં આ વર્ષે અમે સર્જનાત્મક કૌશલ્યને ધ્યાનમાં લઈ ધો-ડ થી ૮ ની પ્રવૃત્તિમાં અમારી જિલ્લાની ઘણી શાળામાં વિદ્યાર્થીઓ એ ભેળની સ્ટોલ ઊભી કરી હતી.

હેતુઓ :-

૧) આનંદની અનુભૂતિ થાય.૨) આત્મવિશ્વાસનો ગુણ કેળવાય.૩) ગમ્મત સાથે ગણિતનું જ્ઞાન મેળવે.૪) ચપળતામાં વધારો થાય.૫) પોતાના જીવનમાં શ્રમનું મહત્વ સમજે.૬) ગાણિતિક જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.(નફો-ખોટ)૭) તનાવ મુક્ત બની શકે.૮) વ્યવહારુ કાર્યસૂઝ વિકસે.૯) આર્થિક ઉપજન કરી શકે.

સાધનો :-

સ્ટીલ ની કથરોટ, તપેલી, ચમચો, પેપર ડીશ.

પદાર્થો :-

મમરા, ઝીણી સેવ, ચણાની તળેલી દાળ, મીઠું, ચાટ મસાલો, સમારેલી કોથમીર, લીંબુ, ડુંગળી, ટામેટાં, લીલા મરચાં, કોબીજ

પધ્ધતિ :-

→ સૌ પ્રથમ ઉપરની વસ્તુઓ એકત્ર કરવી.→ મમરાને અલગ કથરોટમાં રાખવા.→ તપેલીમાં ટામેટાં, ડુંગળી, લીલાં મરચાં, કોબીજ, કોથમીને ઝીણી સમારી મીક્ષ કરી દો.→ દાળ-ઝીણી સેવ મીક્ષ કરી દો.→ ત્યારબાદ એક પેપર ડીશમાં થોડા મમરા લઈ સમારેલું કચુંબર, ઝીણી સેવ, દાળ, લીબું, ચાટ મસાલો નાખી બરાબર મીક્ષ કરી ઉપર કોથમીર નાખી ડેકોરેશન કરી પીરસવું.→ આમ સ્વાદિષ્ટ ભેળ તૈયાર કરી શકાય.

ફલિતાર્થ :-

• સારો આત્મવિશ્વાસ જોવા મળ્યો• આનંદની લાગણી જોવા મળી• શ્રમનું મહત્વ સમજ્યું• આર્થિક ઉપાજન પણ સારું કર્યું.

ફિડબેક :-

♦ વાલીઓ ખુબ ખુશ થયા તેમના બાળકોને આ રીતે નફા-ખોટનું પ્રકરણ સમજતા જોઈ.♦ શાળામાં આવી પ્રવૃત્તિઓ યોજવાથી બાળકોને શાળામાં આવવું ગમે છે.♦ S.M.C ના સભ્યોને શાળાની આ પ્રવૃત્તિ ખૂબ ગમી. શિક્ષકોને અભિનંદન આપી યોગ્ય માર્ગદર્શનઆપ્યું.

સાઈકલ રીપેરીંગ

પ્રસ્તાવના :-

ફૂટબોલ, વોલીબોલ તથા સાયકલમાં પંચર પડે ત્યારે વિદ્યાર્થીને કઈ રીતે તે પંચર બનાવવું તે પ્રવૃત્તિ શિક્ષક અને બાળકોની ટીમ બનાવી બાળક જાતે પંચર બનાવતા શીખે તેવો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો.

હેતુ :-

બાળકો સાયકલનાં વિવિધ ભાગોની જાળવણી અને સામાન્ય મરામતનું કામ કરતાં શીખે.

પધ્ધતિ :-

શાળાનાં બાળકો દ્વારા જ ઉપયોગમાં લેવાતી સાયકલને આ વિભાગ અંતર્ગત મૂકીને તેમાં વિવિધ ભાગોનું જોડાણ અને કાર્યપ્રણાલીની સમજ શિક્ષક દ્વારા રજૂ કરવામાં આવી. તેમજ સામાન્યતઃ ઊભી થતી શ્રતિઓ જેવી કે ચેઈન ઉતરી જવી અને ટાયર પંચર થવું જેવી બાબતોની સમજ આપવામાં આવી. શિક્ષક દ્વારા ને કામમાં માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું. બાળકોએ પણ તે કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો. અને શિક્ષક કરતાં પણ સારી કારીગરી બતાવવામાં આવી.

સાધનસામગ્રી :-

સાયકલ, સ્ફૂ ડ્લાઈવર, પંચર બનાવવાનાં સાધનો, ઓઈલની ફૂપી, પમ્પ

ફલશ્રુતિ :-

બાળકો સાયકલનાં વિવિધ ભાગોની કાર્યપ્રણાલી સમજી શક્યા તેમજ સામાન્યતઃ ઊભી થતી

ક્ષતિઓનું નિવારણ કરતાં શીખ્યા.

ફીડબેક :-

શાળાનાં અન્ય વિદ્યાર્થીઓ-

- ૧) અરે ચાર, મારે પણ સાઈકલ રીપેર કરતા શીખવું છે. પંચર પડવાથી હું એક અઠવાડિયાથી ચાલતો શાળાએ આવું છું. હું જાતે સાયકલ રીપેર કરું તો બીજા પર આધાર રાખવો ન પડે.
- ૨) ભવિષ્યમાં તું મોટો મિકેનિક બની શકીશ- ચેતનકુમાર- ઉપશિક્ષક.

બેચ રીપેરીંગ

હેતુ : -

બાળકો સ્ફૂ, નટ-બોલ્ટ લગાવવાનું કૌશલ્ય કેળવી શકે.

પદ્ધતિ :-

આયોજન અનુસાર આ પ્રવૃત્તિ સંદર્ભે પાના, સ્ફૂ ડ્રાઈવર અને હથોડી તથા પક્કડ બાળકોને સોંપી દીધા. ત્યારબાદ શાળાની નકામી થઈ ગયેલી, બગડેલી કે તૂટી ગયેલી બેચીસ અને ટેબલ વિદ્યાર્થીઓને સોંપી દીધી. નટ-બોલ્ટ નીકળી ગયા હોય તેવી બેચનાં ભાગોને કેવી રીતે જોડવા તે સમજાવી બેચ રીપેરીંગ કામ શરૂ કરવામાં આવ્યું. બાળકો ક્રમશઃ શિક્ષકની દેખ-રેખ હેઠળ નાની ખીલી, સ્ફૂ કે નટ-બોલ્ટ પાના-પક્કડ વડે ફીટીંગ કરી અને નકામી પડી ગયેલી બેચ બેસવા લાયક બનાવી. આશરે ૩૦ બેચોનું મરામત કામ કરવામાં આવ્યું.

સાધનસામગ્રી :-

નટ-બોલ્ટ, સ્ફૂ, વાઈસર, ખીલી, પક્કડ, હથોડી, બેચ, પાટીયા.

ફળશ્રુતિ :-

- ૧) બેચમાં ખીલી કે નટ-બોલ્ટ લગાવવાનું કૌશલ્ય હસ્તગત. ‘અમારી બેચ ક્યારેય ન બગડે’ એવી કમીટમેન્ટ મેળવી.૨) બાળકો પોતાની અગવડોને સગવડતામાં પરિવર્તિત કરતા શીખે.૩) નાના-નાના કાર્યો માટે બીજા પર આધારિત ન રહેતા સ્વનિર્ભર બને.૪) મુશ્કેલીનો ઉપાય શોધતા શીખે.

ફીડબેક :-

બેચ રીપેરીંગ કામ જોઈ શાળાના આચાર્યે કહ્યું કે મને મારી મેન્ટેનન્સ ટીમ મળી ગઈ, સાચે જ હવે સુથાર કરી શકે એ કામ મારી શાળાનાં બાળકો સહેલાઈથી કરી શકે.

CRC → ઓફિસની બારી છુટી પડી ગઈ છે તે ફીટ કરવા આ ટીમને બોલાવવી પડશે.

ફ્યુઝ બાંધવા

પ્રસ્તાવના :-

શાળામાં લાગેલા ફ્યુઝ તથા બહારથી લાવવામાં આવતા ફ્યુઝમાં તાર કેવી રીતે બાંધી શકાય અને કેવા પ્રકારનાં તારનો ઉપયોગ કરવો, તદ્ઉપરાંત ફ્યુઝ લગાવતી વખતે કેવા પ્રકારની કાળજી

રાખવી તેનું જ્ઞાન આપવામાં આવ્યું.

હેતુઓ :-

૧) જીવન કૌશલ્ય વિકસેર) ચોકસાઈ) સર્જન- સાવચેતી) સ્વાવલંબન જેવા ગુણોનો વિકાસ થાય.

પદ્ધતિ :-

શાળામાં શિક્ષક દ્વારા વિવિધ જૂના ફ્યુઝ લાવીને બાળકો સક્ષમ રજૂ કર્યા. તેનાં વિવિધ ભાગોની માહિતી આપી. તાંબાનાં વાયરનો ટુકડો લઈને તેને કેવી રીતે બાંધવો તેનું નિદર્શન કર્યું. ફ્યુઝ બાંધતા પહેલા મેઈન સ્વીચ બંધ કરવી અને ફ્યુઝ બાંધવા બાદ પણ સાવચેતીપૂર્વક તેને પાછો લગાવવો તેની શાબ્દિક તેમજ પ્રાયોગિક સમજ આપી. ત્યાર ક્રમશઃ પ્રત્યેક બાળકોએ વ્યક્તિગત રીતે આ કામ કરીને શીખ્યા.

સાધનસામગ્રી :-

જૂના ફ્યુઝ, તારનાં ટુકડા, ટેસ્ટર, સ્ક્રૂ ડ્રાઈવર, પક્કડ.

ફલશ્રુતિ :-

બાળકો સ્વ-પ્રયત્ને ફ્યુઝ બાંધતા શીખે અને વીજળીનાં કામમાં શું સાવચેતી રાખવી જોઈએ તે જાણી શક્યા.

ફીડબેક :-

કેન્દ્રનાં HTAT શિક્ષક- એન્જીનીયર થયેલ વિદ્યાર્થી પણ આ મુજબનું કામ કરતાં અચકાશે કે ટેકિનીશીઅન ને બોલાવશે. પણ આ નાનકડા હાથ આવુ જવાબદારી ભર્યું અને મોટું કામ કહી શકે. ધન્યવાદને પાત્ર છે.

ટાયર પંકચર બનાવવું

પ્રસ્તાવના :-

બાળક મુશ્કેલીના સમયમાં પોતાના હસ્તગત કૌશલ્યની મદદથી મુશ્કેલીમાંથી બહાર નીકળી શકે છે. બાળકોને સ્વાવલંબી બનાવવા માટે ટાયર પંકચર બનાવતા આવડતું ખૂબ જ જરૂરી છે.

હેતુઓ :-

◆ આત્મનિર્ભર બને છે.◆ હસ્ત કૌશલ્યનો વિકાસ થાય છે.◆ સ્વાવલંબનનો ગુણ કેળવાય છે.◆ આત્મસૂઝ કેળવાય છે.◆ તનાવ મુક્ત બની શકે.

સાધનસામગ્રી :-

જુની ટ્યુબ, સોલ્યુશન, પંપ, રેતડો, પ્રેસ રોલર, તગારુ(પાણી ભરવા), કાપડનો ટુકડો

પદ્ધતિ :-

૧) ઓછા પંચરવાળી જૂની ટ્યુબ લઈને તેમાં હવા ભરીને પહોળા પાણી ભરેલા વાસણમાં ડૂબાડી પંકચર કયાં છે તે ચેક કરવું.૨) પરપોટા નિકળતી જગ્યાએ નિશાન કરીને સૂકા કાપડ વડે સાફ કરીને રેતડી વડે ઘસીને સ્વચ્છ કરવી.૩) પંકચર વાળી જગ્યાએ સોલ્યુશન લગાવીને સુકાવવા દેવું અને ત્યાં પંકચર રબર લગાવી રોલર વડે ઘસીને ઉપરનું પાતળું પડ કાઢી લેવું.૪) ફરી વાલ્વ બંધ કરીને ટ્યુબમાં હવા

ભરીને ચેક કરવી.

ફલિતાર્થ :-

1.હસ્તકૌશલ્યનો વિકાસ થશે જેથી એ ભવિષ્યમાં વ્યવસાયિક સજ્જતા કેળવવા તેનો ઉપયોગ કરી શકશે.,આત્મસૂઝ- 2.આંતરસૂઝની ભાવના કેળવાશે. 3.આત્મવિશ્વાસ વધશે જેથી મુશ્કેલીના સમયમાં હિંમત હારશે નહીં. 4.રોજીદા જીવનમાં આવતી આવી સમસ્યાઓનો ઉકેલ જાતે શોધી શકાય એવા પ્રયત્નો કરશે.

5.સ્વાવલંબનનો ગુણ વિકસશે.

પ્રતિભાવ :-

ટાપર પંકચર બનાવતા શીખવાડવું આવી પ્રવૃત્તિઓ બાળકમાં સ્વાવલંબનની ભાવના વિકસી. ગમે તેવી કપરી સમસ્યા ઉકેલવા માટે બાળક સમર્થ બને છે અને મુશ્કેલીના સમયે આત્મસૂઝથી મુશ્કેલીને દૂર કરી શકાય છે.

વૃક્ષારોપણ

પ્રસ્તાવના :-

વૈશ્વિક પડકાર ઝલોબલ વોર્મિંગને નિવારવા તેમજ પર્યાવરણને જતન કરવા આ પ્રવૃત્તિ ખૂબ જ ચાવીરૂપ સાબિત થશે. દરેક બાળક પોતે એક છોડ વાવે તેની માવજત કરે અને તેના વિકાસનો આનંદ માણે. Go green એઈમને પોષવાની દિશામાં શાળા તરફથી એક નાનકડું પગલું ‘વૃક્ષારોપણ’.

હેતુઓ :-

૧) પર્યાવરણનું જતનર) અંતઃ તૃપ્તિ નો અનુભવ૩) ક્રિયાશીલતા, જિજ્ઞાસાવૃત્તિ, શિસ્ત અને પ્રકૃતિપ્રેમ૪) બાહ્ય વાતાવરણ સાથે તાલ-મેલ જાળવે.૫) સૌંદર્ય તથા આરોગ્ય પ્રત્યે સભનતા વિકસે.૬) સમુહ-ભાવના વિકસે

પદ્ધતિ :-

→ આ પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લેનાર તમામ બાળકો પોતાની પસંદગી અનુસાર એક એક છોડ લાવ્યા હતા.→ બાળકોએ પોતાનાં છોડ રોપવા માટે ખાડાઓ અગાઉથી જ ખોદી કાઢ્યા હતા.→ પ્રવૃત્તિની શરૂઆત શ્લોક બોલી કરવામાં આવી. વિદ્યાર્થી- વિદ્યાર્થીની ઓએ એક સાથે છોડ રોપ્યા.→ તુલસી, લીમડો, એલોવેરા, ગલગોટા, આજુલો, મરફૂસી, ગુલાબનાં છોડ વગેરે રોપવામાં આવ્યા.→ મેં વાવેલ છોડનું જતન પાણી , ખાતર તેમજ નિંદામણ દૂર કરી હું પોતે કહીશ એવો સંકલ્પ કરવામાં આવ્યો.→ ‘છોડમાં રણછોડનો વાસ છે’ એમ જણાવી વૃક્ષદેવતાને નમન કરવામાં આવ્યા.

સાધનસામગ્રી :-

છોડ, પાવડો, ત્રિકમ, કોદાળી, દાતરડું, પાણીનો ફૂવારો- ઝારો

ફલશ્રુતિ :-

• સમગ્ર સજીવસૃષ્ટિને પોષનારી પૃથ્વીનાં પર્યાવરણનું જતન કરવાની ભાવના વિકસાવવા આ પ્રવૃત્તિએ

અત્યંત મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો.● પ્રાણવાયુ આપી અંગારવાયુ ગળી જનાર વૃક્ષોનું જતનની ભાવના વિકસી.

ટાઈ બાંધતા શીખવું

પ્રસ્તાવના :

આધુનિક યુગમાં સૌ સાથે કદમ મિલાવી-શિસ્તમાં રહેવાની અને આત્મ-વિશ્વાસ પ્રવૃત્તિ.

હેતુ :

- દરેક વિદ્યાર્થીમાં – શિસ્ત અને સ્વચ્છતાના ગુણો વિકસે.
- દરેક વિદ્યાર્થી સ્માર્ટ-લૂક માટે જાગૃત બને અને સમાજમાં હાઈ-પ્રોફેશન ગણાતા-ડોક્ટર, વકીલ, એન્જિનિયર, ક્લાસ 1-2 અધિકારીઓ જેવા વ્યવસાયમાં જોડાવા પ્રવૃત્ત થાય. પોતાનામાં આત્મવિશ્વાસ વધારી શકે.

સાધન સામગ્રી :

- શર્ટ
- ટાઈ

પદ્ધતિ :

- સૌ પ્રથમ શર્ટના ઉપરના ભાગ સુધીનું બટન બંધ કરાવો.
- શર્ટના કોલરને ઉપર કરો તેમજ કોલરની ફરતે ટાઈ રાખો.
- ટાઈના બન્ને છેડા આગળની તરફ લાવો અને યોગ્ય અંતરથી ગાંઠ વાળો તેમજ ટાઈના નીચે વાળા ભાગને ધીમેથી નીચે ખેંચો તેમજ ગાંઠવાળા ભાગને ધીરે ધીરે ઉપર તરફ જવા દો.
- યોગ્ય સેટ થયા પછી કોલરને સીધા કરી દો.

ફલિતાર્થ :

- વિદ્યાર્થીને આત્મવિશ્વાસ મળે છે.
- શેઠરી બાળકોની સરખામણી જોવા મળે છે.

માઈકસેટ

પ્રસ્તાવના :

સાંસ્કૃતિક આયોજન, લગ્નપ્રસંગ, કે ધાર્મિક પ્રસંગમાં સરળતાથી માઈકસેટ કરી શકે તે માટે વિદ્યાર્થીઓને આ પ્રવૃત્તિ શીખવવી ખૂબ જ જરૂરી છે. બાળક બાળપણમાં જ શીખે છે તે લાંબા સમયગાળા સુધી યાદ રાખે છે. જે તેને જીવનઉપયોગી બની શકે છે.

હેતુ :

- શાળાની પ્રાર્થના સભામાં માઈકસેટ કરતા થાય.

- શાળાના સાંસ્કૃતિક આયોજનમાં સરળતાથી બાળક આ પ્રવૃત્તિ કરી શકે.
- જીવન વ્યવહારમાં આ કૌશલ્યનો ઉપયોગ સરળતાથી કરી શકે.
- રોજગારી મેળવી શકે.

સાધન સામગ્રી :

- એમ્પ્લીફાયર (Amplifier)
- માઈક્રોફોન (Microphone)
- કેબલ (cable)
- લાઈટબોર્ડ (Light board)
- સ્પીકર (Speaker)
- ઈકો (Eco)

પદ્ધતિ :

વિદ્યાર્થીઓના સમૂહને સાથે રાખીને સૌ પ્રથમ લાઈટ બોર્ડમાં એમ્પ્લી ને જોઈન્ટ કરવું તેની સાથે સ્પીકર જોઈન્ટ કરવા કેબલ વાયરને વોલ્યુમ સ્વીચમાં જોઈન્ટ કરવું. માઈક્રોફોન ઓન કરવું ત્યારબાદ માઈકના અવાજને Up Down કરીને અવાજ સ્થિર કરવો. અને આ તમામ પ્રવૃત્તિ કરાવ્યા બાદ બાળકોને જાતે આ પ્રવૃત્તિ વારાફરતી કરાવવી.

ફલિતાર્થ :

- વિદ્યાર્થીઓ આ પ્રવૃત્તિ કરીને શાળાની પ્રાર્થના સભાનું સંચાલન કરતા થયા.
- શાળાના સાંસ્કૃતિક/પ્રાર્થના સભા કાર્યક્રમમાં આયોજનમાં વિદ્યાર્થીઓ જાતે જ માઈકસેટ કરતાં થયા.
- જીવનઉપયોગી કૌશલ્ય સાબિત થયું.

લાઈટ ફિટીંગ

પ્રસ્તાવના :

વર્તમાન સમયમાં જીવનકૌશલ્ય કેળવાય અને જરૂરીયાતલક્ષી કાર્યો બાળકો જાતે જ કરી શકે એ ખૂબજ અનિવાર્ય છે કેળવવાથી બળક કેળવાય છે. અને શીખેલી બાબતો જીવનમાં ઉપયોગી બને તે જરૂરી છે.

હેતુ :

- વિદ્યાર્થીઓ જાતે પોતાના ઘરમા લાઈટફિટીંગ કરતા શીખે.
- DC પાવર અને AC Power વિશે જાણે.
- ભવિષ્યમાં રોજગારી પણ સરળતાથી મેળવી શકે..

સાધન સામગ્રી :

- મેટલ બોર્ડ • પ્લાસ્ટીક Box • વાયર • પક્કડ • ડિસમીસ

- પાઈપ • સ્વીચબોક્સ • સ્વીચ • વાયર ટેપ

પધ્ધતિ :

સૌ પ્રથમ ઘરમાં કે શાળામાં મુખ્ય લાઈન(મીટર) ફ્યુઝ માંથી આવતા પાવર ની સમજૂતી આપવી. ન્યુટ્રલ ફેસ અને પ્લસ ફેસ વિશે માહિતી આપવી. દરેક ખંડમાં વાયરનું જોડાણ કરતા શીખવવું ખુલ્લાવાયરને વાયરટેપ દ્વારા બંધ કરતા શીખવવું. શાળામાં રહેલા પંખા, ટ્યૂબલાઈટ, કોમ્પ્યુટર જોડાણ કરતા શીખવવું. સ્વીચ નું જોડાણ શિખવાડવું. આ તમામ બાબતો બાળકોને સાથે ઉભારખીને પ્રવૃત્તિ કરાવવી. જે બાળકોએ જોઈ અને ત્યારબાદ એ પ્રવૃત્તિ બાળકો સાથે કરાવવી.

ફલિતાર્થ :

પોતાના ઘરમાં લાઈટ ફોલ્ટ થતા વિદ્યાર્થી જાતે તેને સમજતો થશે. બહારથી આવતા કારીગરોને આપવી પડતી મજૂરી નો બચાવ કરતા થયા.

ચાલો રસોઈના મસાલા બનાવીએ

પ્રસ્તાવના :

પ્લાસ્ટિક પેકિંગ અને ભેળસેળમુક્ત રસોઈના મસાલાના સ્વાદમાં અટવાતા માનવીને નવી રાહ બતાવી, વાસ્તવિક સ્વાદની સાથે પગભર બનાવવાની પ્રવૃત્તિ.

હેતુ :

- રસોઈમાં વપરાતા મસાલા અને આયુર્વેદિક ગુણોથી પરિચિત થાય.
- મસાલાના વાસ્તવિક સ્વાદને માણી શકે.
- બજારમાં મળતી મોંઘી મસાલા પ્રોડક્ટને બદલે સસ્તામાં ઘરે તૈયાર કરે શકે.
- મસાલા- ગૃહઉદ્યોગની પ્રેરણા મળી શકે.

સાધન સામગ્રી :

- મસાલા : ધાણા, જીરુ, મરી, લવિંગ, હળદળ, મરચાં, અજમો વગેરે જરૂરિયાત પ્રમાણે.
- ગ્રાઈન્ડર (Mixer) મશીન.
- ઈકો-ફ્રેન્ડલી નાની-નાની બેગ.
- વજન કરવા માટે- ત્રાજવું- વજનીયા.
- ઘરે- વપરાશ માટે – કાચના કે ધાતુના ડબ્બા.

પધ્ધતિ :

- સૌ પ્રથમ મસાલા (ધાણા, જીરુ, વગેરે) માંથી કાંકરા, કચરો દુર કરો.
- થોડી વાર સૂર્ય-પ્રકાશમાં સુકવો જેથી સારી રીતે ગ્રાઈન્ડ કરી શકાય.

- ૨૦ થી ૨૫ મિનિટ સૂર્ય પ્રકાશમાં તપાવ્યા પછી જીરુ, ધાણા વગેરે એક-પછી-એક મિસ્ત્ર મશીનમાં દળીલો.
- યોગ્ય પ્રમાણમાં ગ્રાઈન્ડ થઈ ગયા પછી તેને કાચ કે ધાતુના ડબ્બામાં ભરીલો.

ફલિતાર્થ :

- ઘરે ઉપયોગી વસ્તુઓનું જાતે સર્જન કર્યોનો આનંદ જાણી શક્યા.
- મસાલાના આયુર્વેદિક ગુણો અને વાસ્તવિક સ્વાદથી પરિચિત થયા.
- વિદ્યાર્થીઓને સામાન્ય પ્રવૃત્તિ દ્વારા પણ પૈસા કમાઈ શકાય તેવી પ્રેરણા મળી.

ગેસ કનેક્શન

પ્રસ્તાવના :

શિક્ષણનો મુખ્ય હેતુ બાળકોની આંતરિક શક્તિને બહાર કાઢવાની છે. બાળક શાળા અભ્યાસ બાદ સામાજિક જીવન જીવે તેવા સમયે બાળક ઘરઘથ્થુ વસ્તુઓને વપરાશ જાણતો હોવો જોઈએ.

હેતુ :

- 1) બાળક ઘરેલુ ગેસનું જોડાણ કરતા શીખે.
- 2) બાળક ગેસના જોડાણ વખતે રાખવાની સાવધાની વિશે જાણે.

સાધન સામગ્રી :

- 1) ગેસ સિલિન્ડર
- 2) રેગ્યુલેટર
- 3) પાઈપ
- 4) સ્ટવ

પદ્ધતિ :

શિક્ષક દ્વારા શાળામાં ગેસ સિલિન્ડર, રેગ્યુલેટર, પાઈપ, લાવવામાં આવ્યા. ત્યારબાદ બાળકોને જોડાણની પ્રક્રિયા સમજાવવામાં આમવી. બધી જ બાબતો ધ્યાન પૂર્વક બાળકોને બતાવવામાં આવી, બાળકો પાસે આ પ્રવૃત્તિ કરાવવામાં આવી.

ફલિતાર્થ :

- 1) બાળકો ગેસનું જોડાણ કરતા શીખી ગયા.
- 2) બાળકો જોડાણ કરતી વખતે રાખવાની સાવધાની વિશે માહિતગાર થયા.

પ્લમ્બીંગ

પ્રસ્તાવના :

ચાલો શીખીએ અંતર્ગત વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ બાળકોના જીવનસાથે જોડાયેલા છે. જેમાં પ્લમ્બીંગ એટલે કે નળ ફિટીંગ કે સમારકામ કરવું તે ખૂબ જ અગત્યનું છે. જેની જાણકારી હોવી ઘરેલું જીવનમાં ઉપયોગી થઈ પડે છે.

હેતુ :

- બાળક નળનું જોડાણ કરતા શીખે.
- બાળક નળનું સમારકામ કરતાં શીખે.

સાધન સામગ્રી :

- PVCપાઈપ • નળ • સોલેશન PVC • હેક્સો બ્લેડ • કટર
- SS બ્રાસ • T અને L • કપ્તીન

કાર્ય પદ્ધતિ :

શિક્ષક દ્વારા શાળામાં બાળકોને પ્લમ્બીંગનું કાર્ય શીખવવા માટે નળ, સોલેશન PVC, હેક્સો બ્લેડ, કટર, SS બ્રાસ, T અને L જેવી સાધન સામગ્રી લાવવામાં આવે. બાળકો સમક્ષ મૂકવામાં આવે શિક્ષક દ્વારા પ્રાથમિક સમજ આપવામાં આવે ત્યાર બાદ PVC પાઈપને કાપી તેના પર સોલેશન લગાવી નળ નું ફિટીંગ કરવામાં આવે. આ ઉપરાંત શાળામાં પાઈપલાઈનમાં જ્યાં પાણી ઝરતું(લીકેજ) હોય તેવી જગ્યાએ પાઈપ કાપી ત્યાં કપ્તીન/T/L લગાવી ફરીથી જોડાણ કરી સમારકામ કરવામાં આવ્યું અને બાળકો પાસે પણ વારાફરતી કરાવ્યું.

ફલિતાર્થ :

- બાળકો નળનું જોડાણ કરતાં શીખી ગયા.
- બાળકો પાઈપ કે નળનું સમારકામ કરતા શીખી ગયા.

નોંધ:- ઉપરોક્ત પ્રવૃત્તિઓ માર્ગદર્શન માટે આપેલ છે શાળાની ભૌગોલિક પરિસ્થિતિ પ્રમાણે સ્વયંસૂઝથી અન્ય પ્રવૃત્તિઓ કરાવી શકાય.

Thank You!

“બાળમેળા નો કલરવ”

ખુલ્લા આકાશમાં પંખી બની ઉડાન ભરીએ,
ચાલો બાળમેળા યોજી શિક્ષણનો કલરવ કરીએ.....

ચાલો બાળમેળા યોજી.....
પેન્સિલ પકડાવી બાળસૃષ્ટિની રચના કરાવીએ અને...
નિર્દોષતાના રંગો છાંટી રંગોળીને આકાર અપાવીએ...

ચાલો બાળમેળા યોજી.....
કાગળની હોડી બનાવી પાણીમાં તરતી મૂકીએ, અને...
પથ્થર મારી કિનારે પહોંચાડવાના બાળક સાથે પ્રયાસ કરીએ.....

ચાલો બાળમેળા યોજી.....
તોરણે-તોરણે બાળકના ઉત્સાહની ગાંઠો વાળીએ, અને...
બાળકના આનંદને આમંત્રણ આપી, પ્રોત્સાહનની લ્હાણી કરીએ....

ચાલો બાળમેળા યોજી.....
કેલ્ક્યુલેટરથી નાની-મોટી ગણતરીઓ કરાવીએ, અને...
કાતર પકડાવી કલરફુલ કોલાઝવર્ક કરાવીએ....

ચાલો બાળમેળા યોજી.....
રેતીના ઢગલા માંથી ઘર બનાવીએ, અને...
માટીના રમકડાં બનાવડાવી ઘર-ઘર રમાડીએ....

ચાલો બાળમેળા યોજી.....
વક્તૃત્વની હરોળમાં પ્રથમ સ્થાને ઉભા રાખીએ, અને...
કમ્પ્યુટરની ઝડપે વિચારોની રજુઆત કરાવીએ....

ચાલો બાળમેળા યોજી.....
બાળકના કુમળા હાથની કલાને પ્રસિધ્ધ કરીએ, અને...
કૌશલ્ય ઓળખી વેપારની સૂઝ આપીએ....

ચાલો બાળમેળા યોજી.....
ફૂલોની રંગોળીથી મહેમાનોનું સ્વાગત કરાવીએ, અને...
તાળીઓના ગડગડાટથી સમાપન કરાવીએ....

ચાલો બાળમેળા યોજી.....
બસ, આમ જ.....
ખુલ્લા આકાશમાં પંખી બની ઉડાન ભરીએ,

ચાલો બાળમેળા યોજી.....
ચાલો બાળમેળા યોજી.....

લિ. નિકીતા તુષાર પટેલ (માતૃનિયા પ્રા.શાળા, તા-કપરાડા જિ-વલસાડ)

(નોંધ:- ‘બાળમેળા ડોક્યુમેન્ટેશન કાર્યશિબિર’ અંતર્ગત લેખન)

ગણિત મેળો (Metric Mela)

પ્રસ્તાવના

સાંપ્રત સમયમાં ગુજરાત રાજ્યના પ્રાથમિક શિક્ષણ ક્ષેત્રે શિક્ષણની ગુણવત્તા સુધારણા માટેની અનેકો પહેલ થઈ રહી છે. અને તેમાં મહદ્ અંશે ગુણવત્તામાં સુધારો પણ જોવા મળે છે. શિક્ષણમાં ગુણવત્તા સુધારણાની સાથે સાથે શિક્ષક, વિદ્યાર્થી, વાલી અને સમાજ સાથે તાલમેલ મેળવીને ગુણવત્તાની સુધારણા થાય તો તે ગુણવત્તા સમાજમાં પણ જોવા મળે ખરી.....શાળાકીય કોઈપણ પ્રવૃત્તિઓમાં બાળકના વાલીઓ અને સમાજનો તો ફાળો રહેલો જ છે. પરંતુ તે જ વાલીઓ અને બીજા મુલાકાતીઓ શાળામાં આવીને પોતાના બાળકો સાથે દિવસ દરમિયાન શાળામાં થતી પ્રવૃત્તિઓ સાથે જોડાય અને એકબીજા સાથે પ્રવૃત્તિમય બનીને દિવસ પસાર કરે અને તેમજની જ પ્રવૃત્તિઓનું પોતાના બાળકો મૂલ્યાંકન કરે તો શાળા સાથેની સહભાગીતામાં વધારો કરી શકાય. ઉપરોક્ત વિચારને સાર્થક કરવા માટે શાળા કક્ષાએ ગણિત મેળા (Metric Mela) નું આયોજન કરવાથી બાળકોમાં રહેલા તર્ક, વિચાર, શાળાના અનુભવો, તેમજ ગાણિતિક જ્ઞાન નો ખ્યાલ વાલીઓ અને સમાજ માં સ્પષ્ટ થાય એમાં કોઈ બે મત નથી.

ગણિત મેળા (Metric Mela) એ શાળાના બાળકોમાં રહેલી ક્ષમતા, જવાબદારી નિર્માણ, લીડરશીપ વગેરે જેવા ગુણો ને ખીલવવાનું કામ કરે છે. Metric Mela એ દિવસ દરમિયાન બાળકો થકી નિરંતર ચાલતી ગુણવત્તા યુક્ત શિક્ષણ પૂરો પાડવા માટેની પ્રક્રિયાનું નિદર્શન કરવાનો પ્રયોગ છે.

આ Metric Mela કર્ણાટકના ઉત્તર પૂર્વના યાડાગિર જિલ્લાના શોરાપુર બ્લોકમાં 2004 માં યુનિસેફ, સી.એફ.એસ.આઈ કર્ણાટક સરકાર અને અઝીઝ પ્રેમજી ફાઉન્ડેશનની સંયુક્ત પહેલ હતી. અને આજે પણ ઘણાબધા રાજ્યોની શાળાઓમાં ઉત્સાહ સભર ગણિત મેળાની ઉજવણી થઈ રહી છે.

ગણિત મેળા(Metric Mela)ના હેતુઓ અને ઉદ્દેશો

- ✚ શાળાની પ્રવૃત્તિઓમાં સમાજના લોકોનો સમાવેશ કરવો.
- ✚ સમાજના લોકોને શાળા અને શિક્ષણના મહત્વને સ્પષ્ટપણે સમજવામાં મદદ કરવી.
- ✚ વર્ગખંડમાં શીખેલ ગાણિતિક વિભાવનાઓનો રીજીંગ જીવનમાં ઉપયોગ કરવો.
- ✚ સમાજના લોકો વચ્ચે સ્વાસ્થ્ય અને આરોગ્ય માટે લેવાની કાળજી વિશે માહિતગાર કરવું.
- ✚ બાળકો અન્ય લોકો સાથે વાતચીત કરવાની કળાનું મહત્વ જાણે અને તે કળા વિકસાવે. જેમ કે બોલવું, તેઓ જે સમજાવે છે તેના વિશે સ્પષ્ટ રહે, ભૂલ કર્યા વગર વાંચવું, વ્યવસ્થિત રીતે વિશ્લેષણ કરવું વગેરે કૌશલ્ય બાળકોમાં વિકસે.

- ✚ બાળકોને ગાણિતિક વિભાવનાઓથી માહિતગાર કરવા. જેમ કે સરવાળા, બાદબાકી, તર્ક, સ્થાન કિંમત, અપૂર્ણાંક અને માપદંડ વગેરે જે તેમના રોજિંદા જીવનમાં ખૂબ જ ઉપયોગી છે.
- ✚ વિદ્યાર્થીઓની સુષુપ્ત શક્તિઓને ઓળખી એને વિકસાવવી.
- ✚ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ અને લોક-કલા વિશે માહિતગાર કરવા.
- ✚ બાળકોમાં વૈજ્ઞાનિક અને તાર્કિક વિચારો વિકસાવવા અને વધુ મહત્વનું એ છે કે બાળકોમાં ગાણિતિક લાક્ષણિકતાઓ વિકસે જેથી તેઓને ગણિત વિષય નીરસ નહિ લાગે.
- ✚ વાલીઓ અને આવેલ મુલાકાતીઓને પોતાના બાળકોમાં રહેલ શક્તિઓનો ખ્યાલ આવે.

પ્રવૃત્તિઓ

- પોતાની ઊંચાઈ
- પોતાનું વજન
- નાકનું માપ
- પગનું માપ (પાનીનું માપ)
- ઘડિયા બનાવવા
- પ્રવાહીનું માપન
- સંખ્યા ઓળખો
- ઘાત અને ઘાતાંક
- ધનફળ શોધવું
- પરિધ શોધવો
- ખૂણાનું માપન
- નળાકારની વક્રસપાટીનું ક્ષેત્રફળ
- દશાંશ ચિહ્ન
- ચડતા ઉતરતા ક્રમમાં ગોઠવો
- જોડ બનાવવી
- ટકાનું રૂપાંતર
- અવયવી શોધો
- ઓળખો અને કહો
- સાદુરૂપ આપો
- વર્તુળને જાણો

- પથ્થરનું વજન
- સ્થાન કિંમત
- ભૌમિતિક આકારો બનાવવા
- ભાગ પાડવા
- નાણાનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ
- સમયની ઓળખ (ચિઠ્ઠી ઉપાડ દ્વારા)
- લખોટીની ગણતરી
- ચિત્રમાનાં આકારોની ગણતરી
- પદાર્થનું માપન
- પરિમિતિ શોધવી
- સમઘન અને લંબઘન બનાવવા
- ખૂણાની ઓળખ
- અપૂર્ણાંક
- સંખ્યારેખાની મદદથી સરવાળા બાદબાકી
- કોચડા ઉકેલ
- ટેનગ્રામ
- લાકડીની અંદાજીત ઊંચાઈ
- રીબીનની અંદાજીત લંબાઈ
- બાટલીના રસ્તા વચ્ચે ચાલવું
- ટોપલીમાં દડા નાખવા

ફલિતાર્થ / નીપજ

- ✚ શાળાની પ્રવૃત્તિઓમાં વાલી અને સમાજ સાથે ગાઢ સંબંધ વિકસ્યા.
- ✚ શાળાની અને બાળકોની ક્ષમતાઓ સમાજ સુધી પહોંચી શકી.
- ✚ ગાણિતિક વિભાવનાઓનો રોજિંદા જીવનમાં ઉપયોગ વધવા લાગ્યો.
- ✚ વિદ્યાર્થીઓમાં રહેલી સુષુપ્ત શક્તિઓ બહાર આવી.
- ✚ બાળકોને સોંપેલ વિષયવસ્તુ આવેલ મુલાકાતીને સમજાવવામાં બાળક સફળ રહ્યા અને તેમના ઉત્સાહમાં વધારો થયો.
- ✚ વૈજ્ઞાનિક, તાર્કિક અને ગાણિતિક વિચારોમાં વધારો થયો.
- ✚ ગાણિતિક જ્ઞાનમાં વધારો થયો તેમજ તે વિષયમાં રસ અમે રૂચિ વધ્યાં.

નોંધ:- ઉપરોક્ત પ્રવૃત્તિઓ પૈકી આપ ગણિત મેળા (Metric Mela) ને અનુકૂળ બીજી પ્રવૃત્તિઓ સ્વયંસુઝથી ઉમેરો કરી શકો છો.

-: સંકલન અને સહયોગ :-

Report Of Child Friendly School Initiative, Shorapur (20th March, 2008) & માં ફાઉન્ડેશન, વાપી (Metric Mela)

બાળમેળા અંતર્ગત પ્રવૃત્તિઓ

તલવદાડ પ્રા.શાળા, તા-ઉમરગામ

વાપી કન્યા શાળા, તા-વાપી જી-વલસાડ

બાળમેળા અંતર્ગત પ્રવૃત્તિઓ

નાટક

કેશ ગુંફન

વાર્તા કથન

મિમિક્રી

રંગોળી

એકપાત્ર અભિનય

મહેલી

માતુનીયા પ્રા.શાળા, તા-કપરાડા જી-વલસાડ
જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, વલસાડ

બાળમેળા અંતર્ગત પ્રવૃત્તિઓ

ભાગડા ખૂદ પ્રા.શાળા, વલસાડ

નીલોશી પ્રા.શાળા, તા-કપરાડા જી-વલસાડ

ઓમકચ્છ પ્રા.શાળા, તા-કપરાડા જી-વલસાડ

પી.એચ.ક્યૂ પ્રા.શાળા, તા-જી- વલસાડ